

คำนิยมโดย : ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

องค์กรธิษาด อำนาจหน้าที่ ระหว่างศาล

รศ.ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์

องค์กรชี้ขาด
อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

รศ. ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

นันทวัฒน์ บรมานันท์.

องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล. - - กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2542.

72 หน้า

1. เขตอำนาจศาล. I. สถาบันนโยบายศึกษา II. ชื่อเรื่อง.

342.0413

ISBN 974-7215-32-2

ชื่อหนังสือ	องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
ผู้เขียน	นันทวัฒน์ บรมานันท์
ปีที่พิมพ์	ธันวาคม 2542
จำนวนพิมพ์	1,000 เล่ม
เจ้าของ	สถาบันนโยบายศึกษา : 99/146 ซอยหมู่บ้านงามวงศ์วาน ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 9411832-3 โทรสาร 9411834 E-mail : ipps@ksc.th.com www.fpps.or.th/ipps.htm
สนับสนุนโดย	มูลนิธิคอนราด อเดนาวร์
ดำเนินการพิมพ์	บริษัท พี. เพรส จำกัด โทร. 331-5107
พิมพ์ที่	บริษัท สุขุมและบุตร จำกัด
จัดจำหน่ายโดย	ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 ศาลาพระเกี้ยว โทร. 255-4433, 218-7000 โทรสาร 255-4441 สยามสแควร์ โทร. 251-6141, 218-9888 โทรสาร 254-9495 E-mail : cubook@chula.ac.th www.cubook.chula.ac.th
ราคา	80.- บาท

คำนิยม

นับวันกฎหมายยิ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนมากขึ้น เราทุกคนต้องตระหนักดีว่า จะมีพลเมืองคนใดอ้างว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ แม้กระนั้นความเป็นจริงที่มีอยู่ในสังคมมานานมาแล้วก็คือมีน้อยคนนักที่จะเข้าใจถึงสภาพการณ์ที่มีอยู่ก่อนที่กฎหมายจะประกาศใช้ นอกจากนี้ก็มีคนจำนวนไม่มากนักซึ่งล่วงรู้ถึงที่มาของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย โดยเฉพาะเหตุผลที่มีการเลือกใช้ถ้อยคำหรือประโยคบางประโยคแทนอีกถ้อยคำหนึ่งหรืออีกประโยคหนึ่ง แม้แต่การร่างรัฐธรรมนูญที่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทั้งในการร่าง การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ อย่างกว้างขวางก็ตาม แต่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญก็ดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่ยาก มีลักษณะทางเทคนิค และในหลายกรณีมีการยึดถือตามตัวอักษรมากเกินไปจนละเลยเจตนารมณ์ หลักการ และเป้าหมายของบทบัญญัติเหล่านั้น

แม้การร่างกฎหมายจะเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความรู้ และประสบการณ์อย่างมากก็ตาม แต่กฎหมายที่ออกมาควรเป็นที่เข้าใจได้อย่างไม่เหลือปากว่าแรงนัก กระบวนการร่างกฎหมายแต่ละฉบับมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย หลายองค์กร แต่ละฝ่ายต่างมีแนวคิด และวิธีการใช้ถ้อยคำต่างกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความหมายต่างกันจนต้องมีการตีความในภายหลังก็ได้ นอกจากนี้ฝ่ายผู้ร่างแล้วยังมีฝ่ายที่พิจารณาร่างกฎหมาย และทำการแก้ไข ตัดทอน เพิ่มเติม ร่างกฎหมายอีกด้วย แม้ทุกๆ ฝ่ายจะมีวิธีการทำงานผ่านคณะกรรมการ และ/หรือ คณะกรรมาธิการ ผลที่ปรากฏก็มักจะเป็นการตกลงต่อรอง ประนีประนอมกันในกลุ่มคนกลุ่มเล็กๆ สาธารณชนไม่อาจล่วงรู้ได้ เพราะส่วนใหญ่จะไม่มีการเปรียบเทียบรายละเอียดให้เห็น

หากกฎหมายทุกฉบับมีการเปรียบเทียบแสดงความแตกต่างระหว่างร่างกฎหมายในขั้นตอนและกระบวนการจัดทำกฎหมายให้ละเอียด ชัดเจนแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ไม่เฉพาะแต่นักวิจัย และนิสิตนักศึกษา เท่านั้น หากจะช่วยให้ทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนิติบัญญัติ รวมไปถึงองค์กรที่จะต้องพิจารณาการขัดหรือแย้งของบทบัญญัติกฎหมายต่อรัฐธรรมนูญ ได้มีข้อมูลเป็นพื้นฐานในการพิจารณาความเป็นมาของบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นๆ ด้วย

ในฐานะที่ผมได้เคยมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรของฝ่ายนิติบัญญัติ และได้ริเริ่มการให้มีหน่วยช่วยงานนิติบัญญัติขึ้นในรัฐสภาไทย และในปัจจุบันได้มาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผมยิ่งเห็นความสำคัญของการนำร่างกฎหมายทุกขั้นตอนมาเรียงไว้ทำเป็นตารางเปรียบเทียบ เพื่อแสดงถึงวิวัฒนาการในการจัดทำกฎหมายมากยิ่งขึ้น โดยเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่จะมีการนำเอาวิธีการที่ ดร. นันทวัฒน์ ได้แสดงให้เห็นเป็นแบบอย่างไว้นี้ไปใช้อย่างจริงจัง เป็นตัวแบบของการจัดทำร่างกฎหมายทุกฉบับ หากสามารถทำได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้กฎหมายเป็นอย่างมาก ผมหวังว่า

ประธานรัฐสภาซึ่งกำลังให้ความสนใจในการปรับปรุงกระบวนการนิติบัญญัติอยู่ จะได้จัดการให้ข้อเสนอนี้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ เพราะจะเป็นหนทางที่ทำให้ประชาชนทั่วไปได้มีความรู้อย่างละเอียดในกระบวนการจัดทำกฎหมายทุกขั้นตอนมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นผลดีต่อการเชื่อมโยงสถาบันในระบบประชาธิปไตยกับประชาชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำกฎหมาย ลดความซับซ้อน ความเข้าใจยาก และความยุ่งยากเป็นเทคนิคลง เมื่อประชาชนมีความเข้าใจและสามารถศึกษา ตรวจสอบ เที่ยบเคียง ร่างกฎหมายต่างๆ ได้แล้ว กฎหมายก็จะมืออยู่ในฐานะที่เป็นเครื่องช่วยพัฒนาสังคม แทนที่จะมืออยู่เพื่อบังคับให้คนปฏิบัติตามโดยปราศจากความรู้ความเข้าใจเท่านั้น

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ธันวาคม 2542

คำนำจากสถาบันนโยบายศึกษา

นับตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา สังคมไทยได้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ในทางที่จะมีการวางรากฐานที่มั่นคงในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

อีกองค์กรใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้นในเร็วๆ นี้ คือ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น

สถาบันนโยบายศึกษา ต้องขอขอบคุณ รศ. ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์ ที่ได้ใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้า “ระยะทางในการจัดทำ” กฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรนี้ โดยได้ใช้ความเพียรในการนำร่างกฎหมายฉบับนี้ทุกชั้นตอนมาจัดทำเป็นตารางเปรียบเทียบ อีกทั้งได้นำเสนอระบบองค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในประเทศฝรั่งเศสเพื่อให้รู้ถึงตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกับระบบของประเทศไทย และท้ายที่สุด ยังได้ทำการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านต่างๆ อีกด้วย

ในฐานะผู้จัดพิมพ์ สถาบันนโยบายศึกษาเชื่อมั่นว่า หนังสือ “องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล” เล่มนี้ คงจะมีประโยชน์สำหรับนักกฎหมาย ผู้ที่กำลังศึกษาวิชากฎหมาย นักปกครอง นักรัฐศาสตร์ นักวิชาการ ช่างราชการ ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่ตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมายในชีวิตประจำวัน

สถาบันฯ ขอขอบคุณ ศ. ดร. ชัยอนันต์ สมุทวณิช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ที่ได้กรุณาเขียนคำนิยม และขอขอบคุณมูลนิธิคอนราด อดenaar ที่ได้ให้การสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

สถาบันนโยบายศึกษา

ธันวาคม 2542

คำนำจากผู้เขียน

หนังสือ “องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล” นี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์สามประการ

วัตถุประสงค์ประการแรกนั้น เป็นความต้องการของผู้เขียนที่ประสงค์จะจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อร่วมฉลองการจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากองค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจะเป็นองค์กรสำคัญที่มีบทบาทในการชี้ขาดเรื่องเขตอำนาจศาลระหว่างศาลปกครองและศาลยุติธรรมอันอาจมีขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ประการต่อมา นั้น ผู้เขียนต้องการนำเสนอระบบขององค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในประเทศฝรั่งเศส ซึ่งมีองค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและมีศาลปกครองคล้ายคลึงกับประเทศไทย

ส่วนวัตถุประสงค์ประการสุดท้ายนั้น จะเห็นได้ว่าในส่วนของ “กระบวนการจัดทำกฎหมาย” ฉบับนี้ ทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมี “ระยะทางในการจัดทำ” ที่ยาวนาน ตั้งแต่เริ่มต้นจนผ่านมาเป็นพระราชบัญญัติ ผู้เขียนจึงนำร่างกฎหมายทุกขั้นตอนมาเรียงเอาไว้ในตารางเปรียบเทียบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการในการจัดทำกฎหมาย และเพื่อเป็น “แบบอย่าง” หรือเป็น “ข้อเสนอ” สำหรับการจัดทำร่างกฎหมายที่จะให้ผู้มีหน้าที่ร่างกฎหมายได้จัดทำตารางเปรียบเทียบการร่างกฎหมายทุกขั้นตอนพร้อมคำชี้แจงว่ามีกรปรับแก้อะไรบ้าง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้กฎหมายในวันต่อไป

ขอขอบคุณ คุณ Etienne Cazin แห่งสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ที่ได้กรุณาจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลของฝรั่งเศส

ท้ายที่สุดขอขอบคุณ สถาบันนโยบายศึกษาและทีมงานในการจัดทำหนังสือเล่มนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ธันวาคม 2542

สารบัญ

	หน้า
คำนิยม	I
คำนำจากสถาบันนโยบายศึกษา	III
คำนำจากผู้เขียน	IV
บทที่ 1 เหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	1
บทที่ 2 ศาลคดีขัดกัน : องค์กรผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในประเทศฝรั่งเศส	4
บทที่ 3 ฝ่ายบริหารกับการดำเนินการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในประเทศไทย	9
บทที่ 4 ฝ่ายนิติบัญญัติกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ....	28
บทที่ 5 บทวิเคราะห์	52
บรรณานุกรม	58
ประวัติย่อ	
About the book	

บทที่ 1

เหตุผลและความจำเป็นในการจัดตั้งองค์กรชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 248 กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น

การกำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลนี้ เป็นของใหม่ซึ่งเพิ่งจะมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก ทั้งนี้ เนื่องมาจากรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้จัดตั้งองค์กรต่าง ๆ ขึ้นมามากมายรวมทั้งจัดตั้งศาลประเภทอื่นขึ้นมานอกเหนือจากศาลยุติธรรมซึ่งมีอยู่แล้วกว่าร้อยปี

1.1 จากระบบศาลเดี่ยวมาเป็นระบบศาลคู่

เดิมระบบศาลของประเทศไทยเป็น “ระบบศาลเดี่ยว” คือ มีศาลยุติธรรมแต่เพียงศาลเดียวที่มีอำนาจพิจารณาคดีทุกประเภทและมีศาลฎีกาเป็นศาลยุติธรรมสูงสุด ต่อมาเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันซึ่งกำหนดให้มี “ศาลปกครอง” แยกต่างหากจากศาลยุติธรรม จึงทำให้ระบบศาลของประเทศไทยกลายเป็น “ระบบศาลคู่”

ก. ระบบศาลเดี่ยว ระบบศาลเดี่ยว ได้แก่ ระบบศาลของประเทศที่ไม่มีการแบ่งแยกกฎหมายและศาล คือ ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีต่าง ๆ ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็คดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง หรือคดีประเภทอื่น ประเทศที่ใช้ระบบนี้จะได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์แบบเดียวกับประเทศอังกฤษ รวมทั้งประเทศไทยก่อนที่จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญปัจจุบัน

ข. ระบบศาลคู่ ระบบศาลคู่ ได้แก่ ระบบศาลของประเทศที่ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่งและคดีอาญาเท่านั้น ส่วนการวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองนั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองซึ่งมีระบบศาลและระบบผู้พิพากษาแยกต่างหากจากระบบศาลและระบบผู้พิพากษาของศาลยุติธรรม ประเทศที่ใช้ระบบนี้จะได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเบลเยียม

เมื่อรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้มีศาลปกครองขึ้นแยกต่างหากจากศาลยุติธรรมดังนั้น ประเทศไทยจึงกลายเป็นประเทศที่ใช้ระบบศาลคู่ ซึ่งโดยทั่วไปนั้นการจัดระเบียบศาลของประเทศที่มีระบบศาลเป็นระบบศาลคู่ จะมีลักษณะดังนี้ คือ¹

¹ อิศระ นิติกันต์ประกาศ, เรียนรู้เรื่องศาลปกครองอย่างคนธรรมดา, สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2540, หน้า 15-16

(1) ศาลแต่ละประเภท คือ ศาลยุติธรรมและศาลปกครอง ต่างประกอบด้วย ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์และศาลสูงสุด

(2) มีการแบ่งแยกอำนาจระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครองอย่างเด็ดขาด โดยมีหลักการว่า การตัดสินคดีใดต้องนำหลักการของกฎหมายเอกชนมาบังคับใช้ การตัดสินคดีนั้นเป็นอำนาจของศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นศาลที่มีความชำนาญพิเศษทางกฎหมายเอกชน ส่วนการตัดสินคดีใดต้องนำหลักการของกฎหมายมหาชนมาบังคับใช้ การตัดสินคดีนั้นเป็นอำนาจของศาลปกครองซึ่งเป็นศาลที่มีความชำนาญพิเศษทางกฎหมายมหาชน

(3) ศาลยุติธรรมและศาลปกครองต่างเป็นอิสระซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการที่คำพิพากษาของศาลแต่ละประเภทซึ่งเป็นศาลชั้นต้นไม่อยู่ในความควบคุมของศาลอุทธรณ์และศาลสูงสุด ซึ่งเป็นศาลต่างประเภทกัน กล่าวคือ คำพิพากษาของศาลยุติธรรมที่เป็นศาลชั้นต้น จะต้องอุทธรณ์ต่อศาลยุติธรรมระดับอุทธรณ์และฎีกาต่อศาลยุติธรรมสูงสุด เช่นเดียวกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจะต้องอุทธรณ์ต่อศาลปกครองระดับอุทธรณ์และฎีกาต่อศาลปกครองสูงสุด

(4) มีการแบ่งแยกผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและผู้พิพากษาศาลปกครองอย่างเด็ดขาด

เมื่อประเทศไทยกลายมาเป็นระบบศาลคู่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึง “การแบ่งแยกอำนาจ” ระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครอง ซึ่งโดยปกติทั่ว ๆ ไปนั้นประเทศต่าง ๆ ที่ใช้ระบบศาลคู่จะให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนโดยทั่วไป ส่วนศาลปกครองจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เอกชนพิพาทกับฝ่ายปกครองเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครอง

1.2 เขตอำนาจศาลยุติธรรมและศาลปกครอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติถึงเขตอำนาจของศาลยุติธรรมและศาลปกครองไว้แยกต่างหากจากกัน ดังนี้

ก. **เขตอำนาจศาลยุติธรรม** รัฐธรรมนูญมาตรา 271 ได้บัญญัติไว้ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น เช่น ศาลปกครองหรือศาลทหาร เป็นต้น ดังนั้น เมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้นและเป็นข้อพิพาทที่ไม่ได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น ประชาชนย่อมนำข้อพิพาทดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมได้

ข. **เขตอำนาจศาลปกครอง** ศาลปกครอง ได้แก่ สถาบันหรือองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาข้อพิพาทหรือโต้แย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ โดยศาลปกครองจะมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ คือ ตรวจสอบการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หรือให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนพอเพียงแล้วหรือไม่ ถ้าการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ถูกต้อง ศาล

ปกครองก็จะวินิจฉัยให้ยกเลิกเพิกถอนคำสั่งหรือการกระทำดังกล่าว²

รัฐธรรมนูญมาตรา 276 ได้บัญญัติไว้ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็น

(1) ข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน

(2) ข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

เมื่อพิจารณาเขตอำนาจของศาลยุติธรรมและเขตอำนาจของศาลปกครองดังที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ส่วนศาลยุติธรรมมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีอื่นนอกเหนือจากคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งก็คือการพิจารณาวินิจฉัยคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกัน

1.3 การขัดกันเขตอำนาจศาลระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลปกครอง

เมื่อมีการจัดตั้งศาลปกครองขึ้นแยกต่างหากจากศาลยุติธรรมอาจเกิดปัญหาคือเมื่อมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ข้อพิพาทนั้นจะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลใด โดยอาจมีกรณีเกิดขึ้นได้ 2 กรณี คือ ศาลแต่ละศาลต่างเห็นว่าข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในเขตอำนาจของตน หรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของตน

ดังนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงได้กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นกรรมการพิจารณากรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น

การขัดกันเขตอำนาจศาลระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลปกครองอาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นต้นแบบของระบบศาลคู่แล้ว จะเห็นได้ว่าการขัดกัน (conflict) ระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครองบ่อยครั้ง ซึ่งประเทศฝรั่งเศสก็ได้จัดตั้งองค์กรขึ้นมาองค์หนึ่ง คือ ศาลคดีขัดกัน (Tribunal des conflits) มีอำนาจตัดสินชี้ขาดเพื่อระงับการขัดกันในเรื่องเขตอำนาจศาลดังจะได้ศึกษาต่อไป

² บทบรรณาธิการ, วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 15 ธันวาคม 2539 ตอน 3, หน้า (6).

บทที่ 2

ศาลคดีขัดกัน : องค์กรผู้ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในประเทศฝรั่งเศส³

ศาลคดีขัดกัน (Tribunal des conflits) เกิดขึ้นเนื่องจากประเทศฝรั่งเศสมีศาล 2 ระบบที่แยกจากกันอย่างเด็ดขาดและต่างก็เป็นอิสระจากกัน นั่นคือ ระบบการพิจารณาคดีปกครองอันเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการบริหารราชการของฝ่ายปกครองซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินการของสภาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) และระบบการพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญาอันเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินการของศาลยุติธรรม และเมื่อเกิดปัญหาว่าคดีใดจะอยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลใด ก็จะเป็นหน้าที่ของศาลคดีขัดกันที่จะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

2.1 ความเป็นมา

แต่เดิมนั้นประเทศฝรั่งเศสได้ให้การยอมรับในหลักที่ว่า คดีแพ่งกับคดีอาญาและคดีปกครองแยกต่างหากจากกัน กล่าวคือ คดีแพ่งกับคดีอาญาควรอยู่ในอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของศาลยุติธรรม ส่วนคดีปกครองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองไม่ควรอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม เนื่องจากชาวฝรั่งเศสมีแนวความคิดว่าการพิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวกับฝ่ายปกครองเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองด้วย ดังคำที่กล่าวว่า “juger l'administration, c'est encore administrer” ดังนั้น ผู้ที่จะพิจารณาคดีปกครองจึงควรเป็นผู้เชี่ยวชาญคดีปกครองและมีวิญญูณของนักบริหารงานทางปกครอง เพื่อที่จะได้ตระหนักถึงผลกระทบของคำวินิจฉัยของศาลที่จะมีต่อการบริหารราชการเพื่อสาธารณประโยชน์⁴

เมื่อเกิดการปฏิวัติครั้งใหญ่เพื่อล้มเลิกระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ในปี ค.ศ. 1789 แนวความคิดดังกล่าวก็ยังได้รับการยอมรับและนำมาปฏิบัติ โดยในปี ค.ศ. 1799 ได้มีการจัดตั้งสภาแห่งรัฐ (Conseil d'Etat) ขึ้นโดยมีอำนาจหน้าที่ 2 ประการ คือ ร่างกฎหมายให้แก่ฝ่ายบริหารและเป็นที่ปรึกษาของฝ่ายบริหาร และในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาของฝ่ายบริหารนี้เองที่สภาแห่งรัฐได้รับมอบหมายให้เป็นผู้พิจารณา “คดีปกครอง” อันมีที่มาจากคำร้องทุกข์ของราษฎรเกี่ยวกับการกระทำของฝ่ายปกครอง โดยในระยะแรกนั้น สภาแห่งรัฐยังไม่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองด้วยตัวเอง สภาแห่งรัฐจะต้อง

³ เรียบเรียงจาก Serge PETIT, *Le Tribunal des conflits, Que SAIS-JE ?* No. 2866. D.U.F., Paris, 1994.

⁴ ชาญชัย แสงศักดิ์, *ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง*, สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2540, หน้า 26.

เสนอแนะคำวินิจฉัยของตนต่อประมุขของฝ่ายบริหารให้เป็นผู้พิจารณาว่าจะวินิจฉัยชี้ขาดตามที่สภาแห่งรัฐเสนอแนะหรือไม่ ซึ่งในทางปฏิบัติประมุขของฝ่ายบริหารมักจะวินิจฉัยชี้ขาดตามที่สภาแห่งรัฐเสนอแนะเสมอ⁵ ระบบนี้เรียกว่า la justice retenue

ต่อมาในปี ค.ศ. 1872 ได้มีการตรารัฐบัญญัติมอบอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองให้แก่สภาแห่งรัฐ โดยมีอิสระในการตัดสินชี้ขาดคดีปกครองด้วยตัวเอง กฎหมายดังกล่าวจึงมีผลทำให้ประเทศฝรั่งเศสมี “ระบบศาลคู่” คือ มีระบบศาลที่เป็นเอกเทศจากระบบศาลยุติธรรม ระบบนี้เรียกว่า la justice déléguée

ศาลคดีขัดกันเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1848 โดยรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. 1848 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 89 ว่า ศาลคดีขัดกันประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเท่าๆ กัน ซึ่งมีที่มาจากศาลฎีกา (Cour de Cassation) และจากสภาแห่งรัฐ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ต่อมาก็ได้มีรัฐกฤษฎีกา (décret) ลงวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 1849 กำหนดวิธีพิจารณาของศาลคดีขัดกัน และรัฐบัญญัติ (loi) ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1850 กำหนดโครงสร้างของศาลคดีขัดกันว่ามีจำนวน 8 คน โดยมีที่มาจากศาลฎีกาและสภาแห่งรัฐจำนวนเท่าๆ กัน

รัฐธรรมนูญฉบับต่อมาของฝรั่งเศสได้บัญญัติถึงศาลคดีขัดกันไว้ จึงทำให้ศาลคดีขัดกันหายไปจากระบบศาลของฝรั่งเศส จนกระทั่งเมื่อมีการตรารัฐบัญญัติลงวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ. 1872 เรื่องมอบอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองให้แก่สภาแห่งรัฐ ก็ได้มีการจัดตั้งศาลคดีขัดกันขึ้นมาใหม่โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 25 ถึงมาตรา 27 ของกฎหมายดังกล่าวให้ศาลคดีขัดกันประกอบด้วยผู้พิพากษา 7 คน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน ผู้พิพากษาศาลฎีกา 3 คน และจากสภาแห่งรัฐ 3 คน พร้อมทั้งกำหนดวิธีการได้มาซึ่งผู้พิพากษาทั้ง 6 ไว้ด้วย และนอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวยังได้บัญญัติให้นำรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1850 ซึ่งกำหนดโครงสร้างของศาลคดีขัดกัน และรัฐกฤษฎีกา ลงวันที่ 28 ตุลาคม ค.ศ. 1849 อันเป็นเรื่องวิธีพิจารณาของศาลคดีขัดกันมาใช้ด้วย

จากนั้นเป็นต้นมา ศาลคดีขัดกันก็อยู่เคียงข้างกับระบบศาลคู่ของประเทศฝรั่งเศสมาตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน

2.2 องค์ประกอบ

ศาลคดีขัดกัน ประกอบด้วยผู้พิพากษา 9 คน และผู้พิพากษาสำรองอีก 2 คน คือ

ก. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่เป็นประธาน

ข. ผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวน 3 คน ซึ่งมีที่มาจากกาคัดเลือกกันเองของผู้พิพากษาศาลฎีกา

⁵ ชาญชัย แสงศักดิ์, อ้างแล้วใน (4), หน้า 27.

ค. ผู้พิพากษาจากแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ จำนวน 3 คน ซึ่งมีที่มาจากกรคัดเลือกกันเองของผู้พิพากษาแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ

ง. ผู้พิพากษาอีก 2 คน ซึ่งมีที่มาจากผู้พิพากษาในข้อ ข. และข้อ ค. ต่างก็ไปคัดเลือกจากผู้พิพากษาศาลฎีกา 1 คน และจากผู้พิพากษาแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ 1 คน จากศาลของตน

จ. ผู้พิพากษาสำรอง จำนวน 2 คน ซึ่งผู้พิพากษาทั้ง 8 คน ในข้อ ข. ค. และข้อ ง. ร่วมกันคัดเลือกจากศาลฎีกา 1 คน และจากผู้พิพากษาแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ 1 คน

ผู้พิพากษาทั้ง 8 คน และผู้พิพากษาสำรองอีก 2 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี เมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้ว ผู้พิพากษาทั้ง 8 คน จะต้องทำการคัดเลือกรองประธานศาลคดีขัดกันโดยการลงคะแนนลับ และผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องได้คะแนนเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด โดยปกตินั้นในการประชุมของศาลคดีขัดกันรองประธานศาลคดีขัดกันจะเป็นผู้ดำเนินการประชุมและทำหน้าที่ประธาน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นประเพณีปฏิบัติต่อเนื่องกันมาว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นประธานศาลคดีขัดกันโดยตำแหน่งจะไม่ไปร่วมประชุมของศาลคดีขัดกัน เว้นแต่ในกรณีที่ที่ประชุมมีความเห็นเป็น 2 ฝ่าย และแต่ละฝ่ายต่างก็มีคะแนนเสียงเท่ากัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงจะไปร่วมประชุมเพื่อออกเสียงชี้ขาด

ศาลคดีขัดกันมีสถานที่ทำงานอยู่ในอาคารของสภาแห่งรัฐ เลขาธิการศาลคดีขัดกันได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจากเลขานุการแผนกคดีปกครอง (secrétaire de la section du contentieux) ของสภาแห่งรัฐ ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาสำนักงานศาลคดีขัดกัน

2.3 การพิจารณาของศาลคดีขัดกัน

เรื่องที่จะเข้าสู่การพิจารณาของศาลคดีขัดกันจะต้องมีการจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยผู้พิพากษาเจ้าของคดี (rapporteur) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้พิพากษาศาลคดีขัดกันจากบรรดาผู้พิพากษาศาลคดีขัดกัน เป็นผู้จัดทำเอกสารดังกล่าว

หลักเกณฑ์ที่ศาลคดีขัดกันใช้ในการเลือกผู้มาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาเจ้าของคดีในแต่ละเรื่องคือ เรื่องที่เสนอให้ศาลคดีขัดกันพิจารณาที่มีเลขลงทะเบียนรับโดยสำนักงานศาลคดีขัดกันด้วยเลขคู่ ศาลคดีขัดกันจะแต่งตั้งผู้พิพากษาเจ้าของคดีจากผู้พิพากษาที่มาจากศาลฎีกา ส่วนเรื่องที่เสนอให้ศาลคดีขัดกันที่มีเลขลงทะเบียนรับเป็นเลขคี่ ผู้พิพากษาเจ้าของคดีก็จะได้รับการแต่งตั้งจากผู้พิพากษาที่มาจากแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ ผู้พิพากษาเจ้าของคดีจะทำรายงานเพื่อเสนอประเด็นที่เป็นปัญหาพร้อมความเห็นของตนต่อสำนักงานศาลคดีขัดกัน เลขาธิการศาลคดีขัดกันจะส่งรายงานดังกล่าวไปยังผู้พิพากษาผู้รับผิดชอบคดีต่อไป

ผู้พิพากษาผู้รับผิดชอบคดี (commissaire du gouvernement) นั้น ได้รับการแต่งตั้งโดยกระทรวงยุติธรรมจากผู้พิพากษาศาลคดีขัดกันที่มีใช่เป็นผู้พิพากษาประเภทเดียวกันกับผู้พิพากษาเจ้าของคดี

ทำหน้าที่สรุปประเด็นข้อกฎหมายและเสนอความเห็นของตนต่อศาลคดีขัดกัน

ในการพิจารณาของศาลคดีขัดกัน ศาลยุติธรรมและแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ อาจส่งทนายความ (avocat) มาร่วมชี้แจงให้เห็นต่อศาลคดีขัดกันได้

ศาลคดีขัดกันไม่สามารถวินิจฉัยได้หากองค์คณะประกอบด้วยผู้พิพากษาน้อยกว่า 5 คน ในการวินิจฉัยใช้วิธีลงคะแนนลับและใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากันจะต้องเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นประธานมาร่วมประชุมออกเสียงชี้ขาดด้วย

คำวินิจฉัยของศาลคดีขัดกันถือเป็นที่สุดและเด็ดขาดและมีผลใช้บังคับกับศาลยุติธรรมและแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐ

2.4 เรื่องที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลคดีขัดกัน

เรื่องที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลคดีขัดกัน มี 3 ประเภท คือ

ก. การขัดกันในทางบวก (conflict positif) ได้แก่ กรณีที่ฝ่ายปกครองเห็นว่าคดีที่ศาลยุติธรรมชั้นต้นได้รับฟ้องไว้ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ฝ่ายปกครองจึงร้องคัดค้านต่อศาลนั้น หากศาลที่รับฟ้องไว้เห็นด้วยกับฝ่ายปกครองก็จะสั่งจำหน่ายคดี แต่หากศาลที่รับฟ้องมีคำวินิจฉัยยืนยันว่าคดีนั้นอยู่ในอำนาจของตน ฝ่ายปกครองก็ต้องเสนอเรื่องดังกล่าวต่อสำนักงานศาลคดีขัดกันภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ศาลที่รับฟ้องมีคำวินิจฉัย ซึ่งศาลคดีขัดกันก็จะเป็นผู้วินิจฉัยว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใด

ข. การขัดกันในทางลบ (conflict négatif) ได้แก่ กรณีที่ศาลปกครองและศาลยุติธรรมต่างปฏิเสธที่จะไม่รับพิจารณาคดีโดยมีเหตุผลว่าคดีดังกล่าวไม่ได้อยู่ในเขตอำนาจของตน ทั้ง ๆ ที่คดีดังกล่าวจะต้องอยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่ง

ผู้ที่สามารถร้องขอให้ศาลคดีขัดกันพิจารณาเรื่องดังกล่าวคือ ผู้มีส่วนได้เสียในคดีนั้น ซึ่งคำร้องดังกล่าวจะต้องได้รับการรับรองจากทนายความของศาลปกครองและศาลยุติธรรม และถ้าในกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียเป็นหน่วยงานของรัฐ ก็จะเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีเจ้ากระทรวงซึ่งเกิดปัญหาเป็นผู้ร้องขอให้ศาลคดีขัดกันพิจารณา

ค. การขัดกันแห่งคำพิพากษา (conflict de jugement) มีที่มาจากการขัดกันในทางบวก คือ ทั้งศาลยุติธรรมและศาลปกครองต่างก็พิจารณาคดีที่อยู่ในอำนาจของตน โดยมีโจทก์คนเดียวกันและฟ้องในเรื่องเดียวกัน เมื่อมีคำพิพากษาปรากฏว่าคำพิพากษาของทั้งสองศาลขัดแย้งกัน จึงเป็นเหตุให้โจทก์ถูกปฏิเสธความยุติธรรม

โดยทั่วไป การขัดกันแห่งคำพิพากษามักเกิดขึ้นในกรณีฝ่ายโจทก์ต้องการได้ค่าเสียหายจากการกระทำของฝ่ายปกครองจึงแยกฟ้อง 2 ศาล เพื่อได้รับผิดทางแพ่งและทางปกครอง หากศาล

ปกครองวินิจฉัยว่าฝ่ายปกครองไม่ผิด แต่ศาลยุติธรรมวินิจฉัยให้มีการจ่ายค่าเสียหายให้แก่ฝ่ายโจทก์ จึงเกิดการขัดกันแห่งคำพิพากษาขึ้น

โจทก์ก็จะต้องยื่นขอให้ศาลคดีขัดกันพิจารณาภายใน 2 เดือนนับแต่วันที่คำวินิจฉัยของศาลสุดท้าย ศาลคดีขัดกันจะพิจารณาว่าให้ถือตามคำพิพากษาของศาลใด

คำวินิจฉัยของศาลคดีขัดกันนั้นไม่เพียงแต่แก้ปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาล แต่ยังได้วางหลักต่างๆ ไว้ในระบบกฎหมายมหาชนของฝรั่งเศส โดยในปี ค.ศ. 1873 ศาลคดีขัดกันได้ตัดสินคดีชื่อ Blanco โดยมีผลเป็นการวางหลักการในการห้ามนำกฎหมายเอกชนมาใช้ในนิติสัมพันธ์มหาชน แต่ต้องใช้หลักกฎหมายพิเศษ คือ กฎหมายมหาชน คดีดังกล่าวมีข้อเท็จจริงว่า เด็กหญิงซึ่งเป็นบุตรสาวของนาย Blanco ถูกรถยนต์ของโรงงานยาสูบของกระทรวงการคลังฝรั่งเศสชนได้รับบาดเจ็บ นาย Blanco จึงนำคดีไปฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดทางแพ่งต่อศาลยุติธรรม ฝ่ายปกครองได้ต่อสู้ว่าศาลยุติธรรมไม่มีอำนาจพิจารณาคดีดังกล่าว จึงได้มีการร้องขอให้ศาลคดีขัดกันพิจารณาเรื่องเขตอำนาจศาล ศาลคดีขัดกันได้ตัดสินว่าคดีดังกล่าวเป็นเรื่องความรับผิดชอบของรัฐซึ่งไม่อาจนำหลักกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับได้ เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งใช้บังคับระหว่างเอกชนต่อเอกชน ดังนั้น คดีดังกล่าวจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง คำวินิจฉัยของศาลคดีขัดกันในเรื่องดังกล่าวนอกจากจะชี้ขาดว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองแล้ว ยังวางหลักต่อไปอีกด้วยว่าห้ามนำกฎหมายเอกชนมาใช้ในนิติสัมพันธ์มหาชน

บทที่ 3

ฝ่ายบริหารกับการดำเนินการจัดตั้งองค์กรชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในประเทศไทย

เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีผลใช้บังคับ ฝ่ายบริหารได้ดำเนินการยกย่องกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นที่มีผลเป็นการจัดให้มีองค์กรหรือสร้างระบบต่าง ๆ ขึ้นมาให้สอดคล้องและเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 248 ก็เป็นอีกมาตราหนึ่งซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกิน 4 คน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหารหรือศาลอื่น โดยในมาตรา 248 ก็ได้บัญญัติให้มีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดถึงองค์ประกอบและวิธีการได้มาซึ่งคณะกรรมการ รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการเสนอปัญหาให้คณะกรรมการวินิจฉัย

เพื่อเป็นการรองรับกับมาตรา 248 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กระทรวงยุติธรรมจึงได้จัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.” ขึ้น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. โครงสร้าง

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ประกอบด้วยกรรมการ 2 ประเภท คือ

1.1 กรรมการโดยตำแหน่ง ร่างมาตรา 7 กำหนดให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานศาลอื่น เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง โดยไม่รวมถึงประธานศาลทหาร

1.2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ร่างมาตรา 8 กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ประกอบด้วย

- ก. อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในศาลยุติธรรม เป็นตัวแทนของศาลยุติธรรม
- ข. ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด เป็นตัวแทนของศาลทหาร
- ค. ศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์สาขานิติศาสตร์
- ง. สามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา

2. อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล มีอำนาจหน้าที่ 2 ประการ คือ

2.1 กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจการรับฟ้องคดี

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจการรับฟ้องคดี คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้โดย

ก. **คู่ความเป็นผู้หยิบยก** ร่างมาตรา 15 กำหนดให้คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องคดี สามารถหยิบยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาได้เฉพาะในศาลชั้นต้นและก่อนเริ่มสืบพยานเท่านั้น หากศาลนั้นเห็นว่าศาลอื่นมีเขตอำนาจในเรื่องดังกล่าว ให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและให้ศาลที่รับฟ้องส่งเรื่องดังกล่าวให้ศาลอื่นให้ความเห็น ถ้าศาลอื่นเห็นฟ้องด้วย ให้ถือว่าปัญหาเรื่องเขตอำนาจการรับฟ้องคดีเป็นอันยุติ คู่ความหรือศาลไม่อาจยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเพื่อวินิจฉัยได้ แต่ถ้าศาลอื่นมีความเห็นแตกต่าง ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว

ส่วนในร่างมาตรา 16 กำหนดให้คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องคดีสามารถหยิบยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาได้เฉพาะในศาลชั้นต้นและก่อนเริ่มสืบพยานเท่านั้น โดยหากศาลนั้นมีคำสั่งว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของตน ให้ส่งเรื่องดังกล่าวให้อีกศาลหนึ่งที่คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องอ้างว่ามีเขตอำนาจพิจารณาภายใน 15 วันนับแต่วันที่ที่มีคำสั่ง โดยศาลที่ส่งเรื่องนั้นอาจมีคำสั่งให้รอการพิจารณาไว้ชั่วคราวก็ได้ ถ้าศาลอื่นเห็นฟ้องด้วยกับศาลที่ส่งมา ให้รับส่งความเห็นนั้นกลับไปยังศาลที่ส่งเรื่องมาเพื่อดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป และให้ถือว่าปัญหาเรื่องเขตอำนาจการรับฟ้องคดีเป็นอันยุติ แต่ถ้าศาลอื่นมีความเห็นแตกต่าง ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลวินิจฉัยโดยเร็ว

ข. **ศาลเป็นผู้หยิบยก** ร่างมาตรา 17 กำหนดให้ศาลที่มีการฟ้องคดีสามารถหยิบยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาได้เฉพาะในศาลชั้นต้นและก่อนรับฟ้องหรืออย่างช้าที่สุดก่อนเริ่มสืบพยาน หากศาลที่มีการฟ้องคดีมีความเห็นว่าคดีดังกล่าวไม่อยู่ในเขตอำนาจของตนให้รอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและส่งเรื่องไปยังอีกศาลหนึ่งที่เห็นว่ามีเขตอำนาจพิจารณาภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ที่มีความเห็น ถ้าศาลที่รับเรื่องนั้นเห็นฟ้องด้วยกับศาลที่ส่งเรื่องมา ให้รับส่งความเห็นนั้นกลับไปยังศาลที่ส่งเรื่องมาเพื่อทำการโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจเหนือคดีนั้น เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป และให้ถือว่าปัญหาเรื่องเขตอำนาจการรับฟ้องคดีเป็นอันยุติ แต่ถ้าศาลที่รับเรื่องมีความเห็นแตกต่างจากศาลที่ส่งเรื่องมา ให้ศาลที่รับเรื่องนั้นส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว

2.2 **กรณีปัญหาคำพิพากษาคัดแย้งกัน** ร่างมาตรา 19 กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลมีอำนาจวินิจฉัยในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลขัดแย้งกันว่า ควรจะให้ยึดถือตามคำพิพากษาของศาลใด

3. หน่วยราชการ

ร่างมาตรา 23 และร่างมาตรา 24 กำหนดให้เลขาธิการศาลฎีกาทำหน้าที่เลขาธิการคณะกรรมการ โดยตำแหน่ง มีหน้าที่สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเสนอต่อคณะกรรมการ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ของกระทรวงยุติธรรม มีรายละเอียดปรากฏในช่องที่ 1 ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 16 ถึงหน้า 27

จากนั้นกระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือเรื่องดังกล่าว เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2541 แล้วได้ลงมติให้อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอและส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น ได้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม และศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งปรากฏว่าผู้แทนจากหน่วยงานดังกล่าวมีความเห็นแตกต่างจากหลักการในร่างเดิมของกระทรวงยุติธรรม ซึ่งผู้แทนกระทรวงยุติธรรมก็ได้ยืนยันหลักการเดิม ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัตินี้ใหม่ตามข้อสังเกตของผู้แทนส่วนราชการดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญดังนี้ คือ

1. โครงสร้าง

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ประกอบด้วยกรรมการ 2 ประเภท คือ

1.1 กรรมการโดยตำแหน่ง ร่างมาตรา 5 กำหนดให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครอง และประธานศาลอื่น เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และได้กำหนดไว้ในร่างมาตรา 18 บทเฉพาะกาล ให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในฐานะประธานศาลอื่น จนกว่าจะมีการกำหนดชื่อตำแหน่งประธานศาลทหาร

1.2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ร่างมาตรา 6 กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ประกอบด้วย

ก. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการของศาลยุติธรรมซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา 1 คน

ข. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการของศาลปกครองซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด 1 คน

ค. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการของศาลทหารซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวน 1 คน

ง. อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ โดยได้รับเลือกจากคณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง 1 คน

2. อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

2.1 กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจการรับฟ้องคดี

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจการรับฟ้องคดี คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้โดย

ก. คู่ความเป็นผู้หยิบยก ร่างมาตรา 13 กำหนดให้คู่กรณีที่จะยกปัญหาเขตอำนาจศาลกระทำได้อีก่อนมีคำพิพากษาและอาจหยิบยกขึ้นในศาลชั้นใดก็ได้ไม่จำกัดเฉพาะศาลชั้นต้น โดยเมื่อคู่กรณีร้องว่าคดีหรือประเด็นใดในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่น ถ้าศาลที่รับฟ้องมีคำสั่งว่ากรณีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น ให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่เห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลดังกล่าวภายใน 15 วันนับแต่วันที่ศาลที่รับฟ้องมีคำสั่ง ซึ่งศาลชั้นต้นที่รับคำร้องจะต้องเสนอเรื่องต่อศาลสูงสุดของศาลนั้นพิจารณา ถ้าศาลสูงสุดของศาลดังกล่าวเห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลตน ให้แจ้งศาลที่รับฟ้องทราบและดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลพิจารณาวินิจฉัย ในกรณีดังกล่าว หากยังไม่มีคำพิพากษาให้ศาลที่รับฟ้องรอการพิจารณาไว้ชั่วคราวก่อน แต่ถ้าหากมีคำพิพากษาไปแล้ว ให้คณะกรรมการยุติเรื่อง

ข. ศาลเป็นผู้หยิบยก ร่างมาตรา 14 กำหนดว่าก่อนที่จะมีคำพิพากษา ศาลที่รับฟ้องคดีไม่ว่าจะเป็นกรณีที่เห็นเองหรือเห็นด้วยกับคำร้องขอของคู่กรณีว่าคดีหรือประเด็นใดในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น สามารถสั่งให้รอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและจัดส่งเรื่องให้ศาลชั้นต้นของศาลอื่นที่เห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีอยู่ในเขตอำนาจได้ ซึ่งเมื่อศาลชั้นต้นของศาลอื่นได้รับเรื่องแล้วจะต้องเสนอเรื่องต่อศาลสูงสุดของศาลนั้นให้พิจารณา โดยหากศาลสูงสุดของศาลอื่นที่รับเรื่องที่ได้รับเรื่องให้พิจารณาเห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลตน ให้แจ้งศาลที่รับฟ้องคดีเดิมทราบเพื่อให้มีคำสั่งให้คู่ความไปดำเนินคดีในศาลที่มีเขตอำนาจต่อไป แต่หากศาลสูงสุดของศาลอื่นที่รับเรื่องที่ได้รับเรื่องมีความเห็นแตกต่างว่าคดีหรือประเด็นในคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลตน ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

2.2 กรณีปัญหาคำพิพากษาขัดแย้งกัน ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำขึ้นใหม่นั้น มิได้กล่าวถึงกรณีที่คณะกรรมการจะมีอำนาจวินิจฉัยว่าหากมีปัญหาคำพิพากษาขัดแย้งกันจะให้ถือตามคำพิพากษาใดเอาไว้ ดังเช่นที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติของกระทรวงยุติธรรมที่ได้ศึกษาไปแล้ว

3. หน่วยราชการ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำขึ้นใหม่นั้น มิได้กำหนดตำแหน่งเลขานุการของคณะกรรมการเอาไว้ แต่ได้กำหนดไว้ในร่างมาตรา 12 ให้หน่วยงานราชการของศาลยุติธรรมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานราชการของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีรายละเอียดปรากฏในช่องที่ 2 ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 16 ถึงหน้า 27

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือเรื่องดังกล่าว เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 แล้วได้ลงมติอนุมัติให้กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงยุติธรรมเสนอ เพื่อรวมร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับให้เป็นหลักการเดียวกันแล้วเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปภายใน 2 สัปดาห์

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น ได้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกลาโหม และศาลรัฐธรรมนูญ โดยพิจารณาจากสาระสำคัญของมาตรา 248 แห่งรัฐธรรมนูญนี้ ได้บัญญัติให้ตรากฎหมายเพื่อกำหนดรายละเอียดให้เป็นไปตามมาตรา 248 ไว้ 2 เรื่อง คือ การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และการกำหนดหลักเกณฑ์การเสนอปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ซึ่งปรากฏว่าผู้แทนจากหน่วยงานดังกล่าวได้ให้ความเห็นชอบในการรวมร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นร่างเดียวและแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัตินี้ฉบับใหม่มีสาระสำคัญดังนี้

1. โครงสร้าง

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ประกอบด้วยกรรมการ 2 ประเภท คือ

1.1 **กรรมการโดยตำแหน่ง** ร่างมาตรา 4 กำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ประธานศาลปกครองสูงสุด และในกรณีที่มีการจัดตั้งศาลอื่น ให้ประธานศาลอื่นเป็นกรรมการโดยตำแหน่งด้วยโดยไม่รวมถึงศาลทหาร

1.2 **กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ** ร่างมาตรา 5 กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน ประกอบด้วย

- ก. ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา 1 คน
- ข. ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด 1 คน
- ค. ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด 1 คน
- ง. ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีไต่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ซึ่งกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ก. ข. และ ค. ข้างต้น ร่วมกันคัดเลือกจำนวน 1 คน

2. อำนาจหน้าที่

คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล มีอำนาจหน้าที่ 3 ประการ คือ

2.1 กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจการรับฟ้องคดี

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจการรับฟ้องคดี คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลจะพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้โดย

ก. **คู่ความเป็นผู้หยิบยก** ร่างมาตรา 10 กำหนดให้คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องที่เห็นว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง สามารถยื่นคำร้องต่อศาลที่รับฟ้องก่อนวันสืบพยานสำหรับศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร หรือก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกสำหรับศาลปกครองหรือศาลอื่น

ศาลที่รับฟ้องจะต้องรอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและจัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลที่คู่ความร้องว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจโดยเร็ว

ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมามีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลตนและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นฟ้องกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเดิมต่อไป แต่หากศาลที่ส่งความเห็นมามีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่งที่คู่ความอ้าง และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นฟ้องกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลนั้น หรือสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ส่วนสำหรับกรณีถ้าศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเขตอำนาจศาลในคดีนั้น ให้ศาลที่ส่งความเห็นส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

ในกรณีที่ได้มีการพิจารณาเรื่องเขตอำนาจศาลในศาลแต่ละระบบแล้ว ห้ามมิให้ศาลที่อยู่ลำดับสูงขึ้นไปของศาลในระบบนั้นยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก

ข. **ศาลเป็นผู้หยิบยก** ร่างมาตรา 10 วรรคท้าย ได้กำหนดให้ศาลสามารถหยิบยกกรณีเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาได้ในทุกเวลาก่อนมีคำพิพากษา โดยใช้กระบวนการเดียวกับกรณี

ที่คู่ความเป็นผู้หยิบยกดังกล่าวมาแล้วในข้อ ก. ข้างต้น

2.2 กรณีฟ้องคดีเรื่องเดียวกันหลายศาล ร่างมาตรา 12 ได้กำหนดไว้สำหรับในกรณีที่มีการนำคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงเรื่องเดียวกันฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจแตกต่างกันตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ถ้าคู่ความหรือศาลเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งที่รับฟ้องคดี คู่ความหรือศาลสามารถหยิบยกกรณีเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาได้โดยใช้กระบวนการในร่างมาตรา 10 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 2.1 ข้างต้น

2.3 กรณีปัญหาคำพิพากษาขัดแย้งกัน ร่างมาตรา 14 กำหนดให้ในกรณีที่มีการฟ้องคดีที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันในหลายศาล และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวขัดแย้งกัน ซึ่งมีผลทำให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่อาจปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ คู่ความหรือบุคคลผู้ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลสามารถยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อขอให้วินิจฉัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ขัดแย้งกันได้ และให้คณะกรรมการกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามคำพิพากษาที่ขัดแย้งกันนั้นเพื่อให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติให้เป็นผลต่อไปได้

3. หน่วยธุรการ

ร่างมาตรา 17 กำหนดให้เลขานุการศาลฎีกาเป็นเลขานุการคณะกรรมการ มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตามที่คณะกรรมการกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และถือว่าเป็นร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีรายละเอียดปรากฏในช่องที่ 3 ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 16 ถึงหน้า 27

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวกลับไปยังคณะรัฐมนตรีอีกครั้งในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2542 และลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ต่อรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นายกรัฐมนตรีจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
“ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจ หน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.	“ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจ หน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.	“ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจ หน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ....
.... โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่า ด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่าง ศาล	.... โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่า ด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่าง ศาล	.... โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่า ด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่าง ศาล ....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.”
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบก ษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบก ษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบก ษาเป็นต้นไป
มาตรา ๑ ในพระราชบัญญัตินี้ “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาล ปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่นตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย “ศาลอื่น” หมายความว่า ศาลซึ่งจะได้ จัดตั้งขึ้นหลังจากวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับซึ่งมิใช่ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือ ศาลทหาร “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะ กรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่าง ศาล “ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ ระหว่างศาล “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการ วินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	มาตรา ๑ ในพระราชบัญญัตินี้ “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะ กรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่าง ศาล “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการ วินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	มาตรา ๑ ในพระราชบัญญัตินี้ “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาล ปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น “ศาลยุติธรรม” หมายความว่า ศาลทั้ง หลายตามรัฐธรรมนูญศาลยุติธรรม หรือศาล ที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้อยู่ใน สังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือกำหนดให้เป็น ศาลยุติธรรม “ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาล ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล ปกครอง “ศาลทหาร” หมายความว่า ศาลทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร “ศาลอื่น” หมายความว่า ศาลที่มีกฎ- หมายจัดตั้งขึ้นและมีใช้ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะ กรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ ระหว่าง ศาล “กรรมการ” หมายความว่า กรรมการ วินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๔ บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ประกาศ และระเบียบในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน		
มาตรา ๕ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับอำนาจศาลของประธานศาลฎีกาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลฎีกาและวิธีพิจารณาคดีฎีกา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และอำนาจของอธิบดี ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแรงงาน และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน ทั้งไม่กระทบกระเทือนต่ออำนาจวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลต่างๆ ภายในศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น แล้วแต่กรณี		
หมวด ๑ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	หมวด ๑ คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	
มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกสี่คนเป็นกรรมการ และให้เลขาธิการศาลฎีกาเป็นเลขาธิการ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้	มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่นและผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น	มาตรา ๔ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ประธานศาลปกครองสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการ ในกรณีที่มีการจัดตั้งศาลอื่นขึ้น ให้ประธานศาลอื่นนั้นเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ตามวรรคหนึ่งด้วย คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล และอำนาจหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ (๑) อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในศาลยุติธรรม ซึ่งได้รับเลือกในระหว่างกันเอง จำนวน	มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ (๑) ผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการของศาลยุติธรรมซึ่งได้รับเลือกจาก	มาตรา ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ (๑) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ คน (๒) ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด ซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมศาลทหารสูงสุด จำนวน ๑ คน (๓) ศาสตราจารย์หรือรองศาสตราจารย์สาขานิติศาสตร์ ซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมคณบดีคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จำนวน ๑ คน (๔) สามีญุสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาซึ่งได้รับเลือกจากคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา จำนวน ๑ คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) และ (๔) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี ไม่เป็นกรรมการ สมาชิก หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง และไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมายของห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือรัฐวิสาหกิจ	ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนหนึ่งคน (๒) ผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการของศาลปกครองซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนหนึ่งคน (๓) ผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการของศาลทหารซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวนหนึ่งคน (๔) อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ โดยได้รับเลือกจากคณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง จำนวนหนึ่งคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารงานพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง และต้องไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษาหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันในห้าง หุ้นส่วนหรือบริษัท	ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนหนึ่งคน (๒) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนหนึ่งคน (๓) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหารซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวนหนึ่งคน (๔) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีใช่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาลซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรรมการ โดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๑) (๒) และ (๓) จำนวนหนึ่งคน
		มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาลในกรณีที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) (๔) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการ หรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง (๖) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการหรือที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกัน หรือเป็นพนักงานหรือลูกจ้างในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือนิติบุคคลอื่นใด

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๙ การสรรหาและการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ดำเนินการดังนี้ (๑) ให้เลขานุการศาลฎีกาจัดให้มีการประชุมอธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นในศาลยุติธรรม เพื่อพิจารณาเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ (๑) จำนวน ๑ คน เสนอต่อประธานกรรมการ (๒) ให้ที่ประชุมตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดพิจารณาเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ (๒) จำนวน ๑ คน เสนอต่อประธานกรรมการ (๓) ให้เลขานุการศาลฎีกาจัดให้มีการประชุมคณาบดีคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน เพื่อพิจารณาเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ (๓) จำนวน ๑ คน เสนอต่อประธานกรรมการ (๔) ให้ที่ประชุมคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาพิจารณาเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ (๔) จำนวน ๑ คน เสนอต่อประธานกรรมการ การสรรหาและการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้กระทำภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีเหตุต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ให้ประธานกรรมการมีอำนาจออกระเบียบเพื่อสรรหาและเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ (๑) และ (๓) ให้ประธานกรรมการประกาศชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกในราชกิจจานุเบกษา	มาตรา ๗ เมื่อมีกรณีที่ต้องแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานของศาลแต่ละศาลหรือคณาบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเสนอต่อประธานกรรมการ วิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมใหญ่ของศาลแต่ละศาล หรือคณาบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่าของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทุกแห่ง แล้วแต่กรณีกำหนด ให้ประธานกรรมการประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา	มาตรา ๗ ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานของศาลแต่ละศาลและหัวหน้าตุลาการศาลทหารสูงสุดสำหรับศาลทหาร เพื่อดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี และเสนอรายชื่อต่อประธานกรรมการ ให้กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) และ (๓) ประชุมร่วมกันคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๔) วิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมใหญ่ของศาลแต่ละศาลแล้วแต่กรณี เป็นผู้กำหนด สำหรับวิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๔) ให้เป็นไปตามที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสองกำหนด ให้ประธานกรรมการประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา
มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ ในอนุมาตราใดพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงกำหนดวาระ ให้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งดังกล่าวจากบุคคลตามมาตรา ๔ ในอนุมาตราเดียวกัน และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกอยู่ในตำแหน่งเพียงวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้	มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา และอาจได้รับเลือกใหม่ได้อีก แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันสองวาระไม่ได้ ถ้ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกใหม่อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน	มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา และอาจได้รับคัดเลือกใหม่ได้อีก ถ้ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลงให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างโดยเร็วตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๗ และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการคัดเลือกใหม่มีวาระอยู่ในตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ในระหว่างที่ยังมิได้คัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสอง และยังมีกรรมการเหลืออยู่เกินกึ่งหนึ่ง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๔ (๑) (๒) หรือ (๓) หรือพ้นจากสมาชิกภาพ ตามมาตรา ๔ (๔) (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย (๕) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (๗) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔ วรรคสอง ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้ใดพ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือไม่ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด	มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย (๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖ วรรคสาม	มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย (๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ (๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก (๖) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖
มาตรา ๑๒ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดในที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบว่าด้วยการประชุมและการลงมติได้	มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการลงมติ	
มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา		

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา	มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา	มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
	มาตรา ๑๒ ให้หน่วยงานธุรการของศาลยุติธรรมทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ	มาตรา ๑๗ ให้เลขาธิการศาลฎีกาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตามที่คณะกรรมการกำหนด
หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ	หมวด ๒ การเสนอปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	
มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด ถ้าคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องเห็นว่าคดีมีอยู่ในเขตอำนาจของศาลที่มีการฟ้องคดี คู่ความฝ่ายนั้นต้องโต้แย้งในคำให้การ หรือยื่นคำร้องต่อศาลนั้นก่อนสืบพยานว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ถ้าศาลนั้นมีคำสั่งว่า คดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่งตามที่คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องอ้าง ให้รอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและส่งเรื่องดังกล่าวให้อีกศาลหนึ่งนั้นพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ที่มีคำสั่ง ถ้าศาลที่รับเรื่องนั้นมีความเห็นฟ้องด้วยกับศาลที่ส่งเรื่องมา ให้รีบส่งความเห็นนับกลับไปยังศาลที่ส่งเรื่องมาเพื่อดำเนินการโอนคดีไปยังศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ถือว่าปัญหาเรื่องเขตอำนาจเป็นอันยุติ คู่ความ หรือศาลใดไม่อาจยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยได้ และมีให้ศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลสูงสุดของแต่ละศาล ยกประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก ถ้าศาลที่รับเรื่องมีความเห็นต่างจากศาลที่ส่งเรื่องมา ให้ศาลที่รับเรื่องนั้นส่งเรื่องให้คณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด	มาตรา ๑๓ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใดก่อนมีคำพิพากษา เมื่อคู่กรณีร้องว่าคดีหรือประเด็นใดในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่น ถ้าศาลนั้นมีคำสั่งว่ากรณีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น ให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่เห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลนั้นมีคำสั่งในการนี้ ให้ศาลชั้นต้นเสนอเรื่องต่อศาลสูงสุดของศาลนั้นพิจารณา ถ้าศาลสูงสุดของศาลดังกล่าวเห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลตน ให้แจ้งศาลเดิมทราบและดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย ในกรณีเช่นว่านี้ถ้ายังไม่มีการพิพากษา ให้ศาลเดิมรอการพิจารณาไว้ชั่วคราว ถ้ามีคำพิพากษาไปแล้ว ให้คณะกรรมการยุติเรื่อง	มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด ถ้าคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องเห็นว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่รับฟ้องก่อนวันสืบพยานสำหรับศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร หรือก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกสำหรับศาลปกครองหรือศาลอื่น ในการนี้ให้ศาลที่รับฟ้องรอการพิจารณาไว้ชั่วคราว และให้จัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลที่คู่ความร้องว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจโดยเร็ว ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลตน และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นฟ้องกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้ออนคดีไปยังศาลนั้น หรือส่งจำหน่ายคดีเพื่อให้ คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม (๒) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาล หนึ่งที่คู่ความอ้าง และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นฟ้องกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้ออนคดีไปยังศาลนั้น หรือส่งจำหน่ายคดีเพื่อให้ คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม (๓) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเขตอำนาจศาลในคดีนั้น ให้ศาลที่ส่งความเห็นส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับเขตอำนาจศาลตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้เป็นที่สุด

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
		สุดและมีให้ศาลที่อยู่ในลำดับสูงขึ้นไปของศาลตามวรรคหนึ่งยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับกรณีศาลเห็นเองก่อนมีคำพิพากษาด้วยโดยอนุโลม
		มาตรา ๑๑ ในกรณีที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลที่รับฟ้องคดี ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป แต่ถ้าวินิจฉัยชี้ขาดว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ให้ศาลที่รับฟ้องคดีส่งโอนคดีหรือส่งจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม
		มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีการนำคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงเรื่องเดียวกันฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจแตกต่างกันตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ถ้าคู่ความหรือศาลเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งก็รับฟ้องคดี ให้นำความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม
		มาตรา ๑๓ ในการโอนคดีตามคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าบรรดากระบวนการพิจารณาคดีที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลที่มีคำสั่งโอนคดีเป็นกระบวนการพิจารณาคดีของศาลที่รับโอนคดีด้วย เว้นแต่ ศาลที่รับโอนคดีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เมื่อมีเหตุต้องฟ้องคดีใหม่ต่อศาลที่มีเขตอำนาจอันเนื่องจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าอายุความหรือกำหนดเวลาในการฟ้องคดีครบกำหนดไปแล้วในระหว่างพิจารณาของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี หรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวัน นับแต่วันที่มีคำสั่งของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี ให้ขยายอายุความหรือกำหนดเวลาการฟ้องคดีออกไปจนถึงหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด ถ้าคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องเห็นว่าคดีมิได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่มีการฟ้องคดี คู่ความฝ่ายนั้นต้องโต้แย้งในคำให้การ หรือยื่นคำร้องต่อศาลนั้นก่อนสืบพยานว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ถ้าศาลนั้นมีคำสั่งว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของตน ให้ส่งเรื่องดังกล่าวให้อีกศาลหนึ่งที่คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องอ้างว่ามีเขตอำนาจพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง โดยศาลที่ส่งเรื่องนั้นอาจมีคำสั่งให้รอการพิจารณาไว้ชั่วคราวก็ได้ ถ้าศาลที่รับเรื่องนั้นมีความเห็นพ้องด้วยกับศาลที่ส่งเรื่องมาให้รับส่งความเห็นนั้นกลับไปยังศาลที่ส่งเรื่องมาเพื่อดำเนินการพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ถือว่าปัญหาเรื่องเขตอำนาจเป็นอันยุติ คู่ความหรือศาลใดไม่อาจยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยได้ และมีให้ศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาลสูงสุดของแต่ละศาลยกประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก ถ้าศาลที่รับเรื่องมีความเห็นต่างจากศาลที่ส่งเรื่องมา ให้ศาลที่รับเรื่องนั้นส่งเรื่องให้คณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด	มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใดก่อนมีคำพิพากษา ถ้าศาลที่รับฟ้องคดีเห็นเองหรือเห็นด้วยกับคำร้องขอของคู่กรณีว่าคดีหรือประเด็นใดในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น ให้รอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและจัดส่งเรื่องให้ศาลชั้นต้นของศาลอื่นที่เห็นว่า คดีหรือประเด็นในคดีอยู่ในเขตอำนาจ ในกรณีนี้ให้ศาลชั้นต้นของศาลอื่นดังกล่าวเสนอเรื่องต่อศาลสูงสุดของศาลนั้นพิจารณา ถ้าศาลสูงสุดของศาลอื่นที่รับเรื่องส่งมาให้พิจารณาตามวรรคหนึ่งเห็นว่าคดีหรือประเด็นในคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลตน ให้แจ้งศาลที่รับฟ้องคดีเดิมทราบ เพื่อให้มีคำสั่งให้คู่ความไปดำเนินคดีในศาลที่มีเขตอำนาจต่อไป ถ้าศาลสูงสุดของศาลอื่นที่รับเรื่องส่งมาตามวรรคหนึ่งมีความเห็นแตกต่างว่า คดีหรือประเด็นในคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลตน ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย	
มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ศาลที่มีการฟ้องคดีนั้นอาจพิจารณาก่อนรับฟ้องหรืออย่างช้าที่สุดก่อนสืบพยานว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจหรือไม่ หากเห็นว่าไม่อยู่ในเขตอำนาจ ให้รอการพิจารณาไว้ชั่วคราวและจัดส่งเรื่องดังกล่าวให้อีกศาลหนึ่งที่เห็นว่ามิใช่เขตอำนาจพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีความเห็น ถ้าศาลที่รับเรื่องนั้นมีความเห็นพ้องด้วยกับศาลที่ส่งเรื่องมา ให้รับส่งความเห็นนั้นกลับไปยังศาลที่ส่งเรื่องมาเพื่อดำเนินการไต่คดีไปยังศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป และให้ถือว่าปัญหาเรื่องเขตอำนาจเป็นอันยุติ คู่ความหรือศาลใดไม่อาจยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยได้ และมีให้ศาลชั้นอุทธรณ์หรือศาล สูงสุดของแต่ละศาลยกประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก ถ้าศาลที่เรื่องมีความเห็นต่างจากศาลที่ส่งเรื่องมา ให้ศาลที่รับเรื่องนั้นส่งเรื่องให้คณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด		

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๑๔ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็น ว่าคดีที่ส่งมาให้วินิจฉัยตามความในวรรคสองแห่งมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ อยู่ในเขตอำนาจของศาลที่ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ แต่โดยสภาพแห่งคดีมีเหตุจำเป็นที่จะต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ คณะกรรมการจะมีคำสั่งให้ฝ่ายที่ฟ้องคดีเรื่องนั้นใหม่ต่อศาลที่มีเขตอำนาจก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ถ้าอายุความหรือกำหนดเวลาการฟ้องคดีครบกำหนดไปแล้วในระหว่างดำเนินการ หรือจะครบกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้ขยายอายุความหรือกำหนดเวลาการฟ้องคดีออกไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ	มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มิได้เหตุอันต้องฟ้องคดีใหม่ต่อศาลที่มีเขตอำนาจอันเนื่องจากการดำเนินการตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ ถ้าอายุความหรือกำหนดเวลาในการฟ้องคดีครบกำหนดไปแล้วในระหว่างพิจารณาเรื่องเขตอำนาจของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี หรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี ให้ขยายอายุความหรือกำหนดเวลาการฟ้องคดีออกไปจนถึงหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งให้ดำเนินการคดีต่อศาลอื่นของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี	
มาตรา ๑๕ ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกันจนเป็นเหตุให้คู่ความไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือเป็นเหตุให้กระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใด ให้คู่ความหรือบุคคลนั้นยื่นคำร้องขอต่อคณะกรรมการ เพื่อวินิจฉัยภายในหกสิบวันนับแต่วัน คำพิพากษา หรือคำสั่งที่ออกภายหลังที่สุด		มาตรา ๑๕ ถ้ามีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกัน ในคดีที่มีข้อเท็จจริงเป็นเรื่องเดียวกัน จนเป็นเหตุให้คู่ความไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความขัดแย้งในเรื่องฐานะหรือความสามารถของบุคคล คู่ความหรือบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว อาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อขอให้วินิจฉัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวได้ภายในหกสิบวันนับแต่วัน คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ออกภายหลังที่สุด ให้คณะกรรมการพิจารณาคำร้องตามวรรคหนึ่ง โดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล แล้วให้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด
		มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการพิจารณาคำร้องขอตามมาตรา ๑๕ โดยคำนึงถึงส่วนได้เสียโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้องขอ และคู่ความฝ่ายอื่น ลักษณะคดี อำนาจของศาลและคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถึงที่สุดของศาลแล้ววินิจฉัยว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลใด คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒๑ ให้นำบทบัญญัติในหมวดนี้ เว้นแต่มาตรา ๑๔ ไปใช้บังคับกับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา การยื่นคำร้องต่อศาลก่อน การฟ้องคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ การสืบ พยานหลักฐานไว้ก่อนฟ้องคดี หรือการบังคับ คดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลโดย อนุโลม		
มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจ ออกระเบียบและข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ระเบียบหรือข้อบังคับนั้น เมื่อประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้	มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจ ออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการเสนอเรื่องต่อ คณะกรรมการ การรับฟังความคิดเห็นของ ศาลที่เกี่ยวข้อง การพิจารณาและวินิจฉัยของ คณะกรรมการ และการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติ การตามพระราชบัญญัตินี้	
หมวด ๓ วิธีดำเนินการ		
มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ต้องดำเนินการ ตามความในวรรคสองของมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ให้ศาลส่งคำสั่งความเห็น ของศาลหรือมีส่วนร่วม และเอกสารทั้ง หลายต่อเลขานุการคณะกรรมการ ให้เลขานุการคณะกรรมการสรุปข้อเท็จ จริงและข้อกฎหมายในสำนวนความ รวมทั้ง ความเห็นของศาลเพื่อเสนอให้คณะกรรมการ พิจารณา และให้จัดให้มีการประชุม คณะกรร การตามมาตรา ๑๒ โดยเร็ว เมื่อคณะกรรมการได้มีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ เลขานุการคณะกรรมการส่งคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการ ดังกล่าวต่อศาลที่เกี่ยวข้องเพื่อ แจ้งให้คู่ความทราบโดยเร็ว และให้ศาลที่ส่ง เรื่องมานั้น โอนคดีไปยังศาลที่มีเขตอำนาจ หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป แล้วแต่ กรณี		
มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ต้องดำเนินการ ตามความในมาตรา ๑๕ ให้คู่ความหรือบุคคล ที่ได้รับเสียหายยื่นคำร้องขอต่อเลขานุ การคณะกรรมการ ให้เลขานุการคณะกรรมการขอสำนวน ความและเอกสารที่เกี่ยวข้องรวมทั้งพยาน หลักฐานในสำนวนความจากศาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในสำนวน ความรวมทั้งคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ดีที่สุด		

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
ของศาลซึ่งขัดกันเพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา และให้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการตามมาตรา ๑๒ โดยเร็ว เมื่อคณะกรรมการได้มีคำวินิจฉัยแล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการส่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการดังกล่าวต่อศาลที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งให้คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็วเพื่อให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป		
หมวด ๔ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ		
มาตรา ๒๕ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือ และต้องกล่าวหรือแสดง (๑) วันเดือนปี (๒) ชื่อคู่ความทุกฝ่ายและผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทน ถ้าหากมี (๓) รายการแห่งคดี (๔) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยทั้งปวง (๕) คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ (๖) ลายมือชื่อของกรรมการที่อยู่ในที่ประชุม คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา	มาตรา ๑๗ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีผลผูกพันศาลที่เกี่ยวข้องและคู่ความต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น	มาตรา ๑๕ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือระบุเหตุผลแห่งคำวินิจฉัย และลงลายมือชื่อกรรมการทุกคนที่วินิจฉัย และบุคคลทั่วไปอาจขอคัดสำเนาได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการประชุม การลงมติ และการอื่นที่จำเป็นเท่าที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้
		มาตรา ๑๘ เมื่อศาลปกครองได้เปิดทำการแล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ ภายในหกสิบวันนับแต่วันเปิดทำการศาลปกครอง ก่อนครบสี่ปีนับแต่วันที่ศาลปกครองได้เปิดทำการแล้ว ให้ถือว่าตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองตามมาตรา ๕ (๒)
บทเฉพาะกาล	บทเฉพาะกาล	
	มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ยังมิได้มีการกำหนดตำแหน่งประธานศาลทหาร ให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในฐานะประธานศาลอื่น ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการกำหนดตำแหน่งประธานศาลทหาร	

ร่างของ กระทรวงยุติธรรม	ร่างของ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา	ร่างที่ผ่านการพิจารณา จากสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒๖ ในวาระเริ่มแรก การสรรหาและเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๔ ให้กระทำภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ		
มาตรา ๒๗ ในระหว่างที่ยังไม่มีประธานศาลปกครองสูงสุดหรือประธานศาลอื่น มิให้ถือว่าประธานศาลปกครองสูงสุดหรือประธานศาลอื่นเป็นกรรมการตามมาตรา ๗		
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี"	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี"	ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นายกรัฐมนตรี"

บทที่ 4

ฝ่ายนิติบัญญัติกับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.

เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วน โดยร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเสนอนั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะรัฐมนตรีแล้ว ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีรายละเอียดดังปรากฏในช่องที่ 1 ของตารางเปรียบเทียบ ในหน้า 32 ถึงหน้า 51

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว และได้ลงมติเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542 รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่ง มีจำนวน 27 คน เพื่อทำการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่าเห็นสมควรแก้ไข 9 ร่างมาตรา และเพิ่มเติมอีก 2 ร่างมาตรา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) ร่างมาตรา 7 วรรคแรก ได้เพิ่มข้อความให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารสามารถเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากศาลทหาร และในวรรค 3 ได้ขยายความวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายและมีใช่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล

(2) ร่างมาตรา 8 มีการแก้ไขวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่า ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงครั้งเดียว

(3) ร่างมาตรา 11, 12 และ 13 มีการแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อย

(4) ร่างมาตรา 14 ทวิ และร่างมาตรา 14 ตริ เป็นร่างมาตราที่คณะกรรมการวิสามัญได้เพิ่มขึ้นมาใหม่ โดยในร่างมาตรา 14 ทวิ เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ส่วนในร่างมาตรา 14 ตริ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

(5) ร่างมาตรา 15 มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับร่างมาตรา 14 ตริ เรื่องการประชุมและการลงมติของคณะกรรมการ

(6) ร่างมาตรา 16 มีการเพิ่มเติมให้เลขานุการคณะกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทน

(7) ร่างมาตรา 18 มีการปรับปรุงถ้อยคำให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ภายใน 4 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ

(8) ร่างมาตรา 19 มีการแก้ไขผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมมาเป็นประธานศาลฎีกา

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ของ**คณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร** มีรายละเอียดปรากฏใน**ช่องที่ 2** ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 32 ถึงหน้า 51

ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้นที่คณะกรรมการวิสามัญเสนอในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันพุธที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2542 และได้เสนอให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ที่**สภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา** มีรายละเอียดปรากฏใน**ช่องที่ 3** ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 32 ถึงหน้า 51

วุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวและมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2542 และได้แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวน 25 คน เพื่อทำการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการวิสามัญของวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่ามีการแก้ไขเพิ่มเติม 11 ร่างมาตรา โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ร่างมาตรา 2 มีการแก้ไขวันใช้บังคับกฎหมายจากเมื่อพ้น 60 วันนับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมีผลใช้บังคับ มาเป็นเมื่อพ้น 60 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(2) ร่างมาตรา 3 มีการแก้ไขคํานิยามของคำว่า ศาลอื่น ว่า ไม่รวมศาลรัฐธรรมนูญ

(3) ร่างมาตรา 4 มีการแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อย

(4) ร่างมาตรา 6 มีการแก้ไขเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเปิดโอกาสให้ข้าราชการประจำเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้

(5) ร่างมาตรา 7 มีการแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อย

(6) ร่างมาตรา 10 มีการแก้ไขเรื่องการศึกษาของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล โดยกำหนดระยะเวลาพิจารณาให้แล้วเสร็จเอาไว้

(7) ร่างมาตรา 12 มีการเพิ่มวรรค 2 เข้าไป เกี่ยวกับการที่ศาลปฏิเสธไม่พิจารณาคดี

(8) ร่างมาตรา 14 มีการเพิ่มเติมเรื่องระยะเวลาในการพิจารณาของคณะกรรมการให้สอดคล้องกับที่ได้แก้ไขในร่างมาตรา 10

(9) ร่างมาตรา 17 มีการเพิ่มเติมเรื่องการให้ประกาศคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลในราชกิจจานุเบกษา

(10) ร่างมาตรา 18 และร่างมาตรา 19 มีการจัดลำดับสาระสำคัญของเนื้อหาให้สอดคล้องกัน

(11) ร่างมาตรา 21 มีการแก้ไขให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติแทนประธานศาลฎีกา

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ของคณะกรรมการวิสามัญของวุฒิสภามีรายละเอียดปรากฏในช่องที่ 4 ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 32 ถึงหน้า 51

ต่อมา คณะกรรมการวิสามัญของวุฒิสภาได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อที่ประชุมวุฒิสภาเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งที่ประชุมได้ลงมติให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใน ร่างมาตรา 2 ร่างมาตรา 3 ร่างมาตรา 4 ร่างมาตรา 6 ร่างมาตรา 7 ร่างมาตรา 10 ร่างมาตรา 12 ร่างมาตรา 14 ร่างมาตรา 17 ร่างมาตรา 18 ร่างมาตรา 19 และร่างมาตรา 21 ตามที่คณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาไป ดังนั้น วุฒิสภาจึงได้ส่งร่างพระราชบัญญัตินี้กลับดังกล่าวคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 175 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ดังปรากฏรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติในช่องที่ 5 ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 32 ถึงหน้า 51

สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภา จึงได้มีการดำเนินการตามมาตรา 175 (3) แห่งรัฐธรรมนูญ คือ ตั้งคณะกรรมการร่วมกันระหว่าง สภาผู้แทนราษฎรกับวุฒิสภาฝ่ายละ 10 คน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวร่วมกัน คณะกรรมการร่วมกันได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว มีมติดังนี้ คือ

(1) เห็นชอบตามร่างของวุฒิสภาในร่างมาตรา 2 ร่างมาตรา 4 ร่างมาตรา 6 ร่างมาตรา 7 ร่างมาตรา 10 ร่างมาตรา 12 ร่างมาตรา 14 ร่างมาตรา 17 ร่างมาตรา 18 ร่างมาตรา 19 และร่างมาตรา 21

(2) แก้ไขร่างมาตรา 3 โดยตัดคำนิยามของคำว่า “ศาลอื่น” ออก เนื่องจากมีบัญญัติไว้แล้วในคำนิยามของคำว่า “ศาล”

รายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกัน ปรากฏในช่องที่ 6 ของตารางเปรียบเทียบในหน้า 32 ถึงหน้า 51

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาพร้อมกันได้พิจารณาเสร็จแล้ว จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณา ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างของคณะกรรมการร่วมกันในคราวประชุมครั้งที่ 11 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันศุกร์ที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2542 จากนั้นสภาผู้แทนราษฎรก็ได้มีมติเห็นชอบด้วยกับร่างของคณะกรรมการร่วมกันในคราวประชุมครั้งที่ 20 (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) เมื่อวันพุธที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2542

ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ดังปรากฏรายละเอียดในช่องสุดท้ายของตารางเปรียบเทียบ ในหน้า 32 ถึงหน้า 51

ร่างของวุฒิสภา	ร่างของกรรมาธิการร่วมวุฒิสภา - ส.ส.	พระราชบัญญัติ
พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.	พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.	พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒
		ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน
		พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล	โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
		จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ.”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒”
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหกสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหกสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหกสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหารหรือศาลอื่น “ศาลยุติธรรม” หมายความว่า ศาลทั้งหลายตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือศาลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือกำหนดให้เป็นศาลยุติธรรม “ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหารหรือศาลอื่น “ศาลยุติธรรม” หมายความว่า ศาลทั้งหลายตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือศาลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือกำหนดให้เป็นศาลยุติธรรม “ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหารหรือศาลอื่น “ศาลยุติธรรม” หมายความว่า ศาลทั้งหลายตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือศาลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือกำหนดให้เป็นศาลยุติธรรม “ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง

ร่างของ วุฒิสภา	ร่างของ กรรมาธิการร่วม วุฒิสภา - ส.ส.	พระราชบัญญัติ
(๓) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวนหนึ่งคน (๔) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีใช่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม (๑) (๒) และ (๓) จำนวนหนึ่งคน	(๓) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวนหนึ่งคน (๔) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีใช่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม (๑) (๒) และ (๓) จำนวนหนึ่งคน	(๓) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวนหนึ่งคน (๔) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีใช่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตาม (๑) (๒) และ (๓) จำนวนหนึ่งคน
มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ (๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง (๕) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษา ลูกจ้าง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันในบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือธุรกิจเอกชนในรูปแบบอื่น	มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ (๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง (๕) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษา ลูกจ้าง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันในบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือธุรกิจเอกชนในรูปแบบอื่น	มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ (๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ (๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง (๕) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษา ลูกจ้าง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายกันในบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือธุรกิจเอกชนในรูปแบบอื่น

ร่างของ วุฒิสภา	ร่างของ กรรมาธิการร่วม วุฒิสภา - ส.ส.	พระราชบัญญัติ
ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด	ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด	ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด
มาตรา ๑๗ คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือ ระ บุนเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยและลงลาย มือชื่อกรรมการทุกคนที่วินิจฉัย และ บุคคลทั่วไปอาจขอคัดสำเนาได้ตาม วิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจออก ข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการเสนอเรื่อง ต่อคณะกรรมการ การพิจารณาและ วินิจฉัยของคณะกรรมการ และการ อื่นที่จำเป็นเท่าที่ไม่ขัดต่อพระราช บัญญัตินี้ โดยประกาศในราชกิจจา นุเบกษา	มาตรา ๑๗ คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือ ระ บุนเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยและลงลาย มือชื่อกรรมการทุกคนที่วินิจฉัย และ บุคคลทั่วไปอาจขอคัดสำเนาได้ตาม วิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจออก ข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการเสนอเรื่อง ต่อคณะกรรมการ การพิจารณาและ วินิจฉัยของคณะกรรมการ และการ อื่นที่จำเป็นเท่าที่ไม่ขัดต่อพระราช บัญญัตินี้ โดยประกาศในราชกิจจา นุเบกษา	มาตรา ๑๗ คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือ ระ บุนเหตุผลแห่งคำวินิจฉัยและลงลาย มือชื่อกรรมการทุกคนที่วินิจฉัย และ บุคคลทั่วไปอาจขอคัดสำเนาได้ตาม วิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจออก ข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการเสนอเรื่อง ต่อคณะกรรมการ การพิจารณาและ วินิจฉัยของคณะกรรมการ และการ อื่นที่จำเป็นเท่าที่ไม่ขัดต่อพระราช บัญญัตินี้ โดยประกาศในราชกิจจา นุเบกษา
มาตรา ๑๘ ให้เลขานุการศาล ฎีกาเป็นเลขานุการคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ ตามที่คณะกรรมการกำหนด	มาตรา ๑๘ ให้เลขานุการศาล ฎีกาเป็นเลขานุการคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ ตามที่คณะกรรมการกำหนด	มาตรา ๑๘ ให้เลขานุการศาล ฎีกาเป็นเลขานุการคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ ตามที่คณะกรรมการกำหนด
มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการได้รับ ประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดใน พระราชกฤษฎีกา	มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการได้รับ ประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดใน พระราชกฤษฎีกา	มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการ และเลขานุการคณะกรรมการได้รับ ประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดใน พระราชกฤษฎีกา
มาตรา ๒๐ เมื่อศาลปกครอง ได้เปิดทำการแล้วให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม มาตรา ๕ (๒) ภายในหกสิบวันนับแต่ วันเปิดทำการศาลปกครอง ภายในสี่ปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ตุลาการในศาล ปกครองสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับ การคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณ วุฒิตามมาตรา ๕ (๒) ได้	มาตรา ๒๐ เมื่อศาลปกครอง ได้เปิดทำการแล้วให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม มาตรา ๕ (๒) ภายในหกสิบวันนับแต่ วันเปิดทำการศาลปกครอง ภายในสี่ปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ตุลาการในศาล ปกครองสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับ การคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณ วุฒิตามมาตรา ๕ (๒) ได้	มาตรา ๒๐ เมื่อศาลปกครอง ได้เปิดทำการแล้วให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม มาตรา ๕ (๒) ภายในหกสิบวันนับแต่ วันเปิดทำการศาลปกครอง ภายในสี่ปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ตุลาการในศาล ปกครองสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับ การคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณ วุฒิตามมาตรา ๕ (๒) ได้

ร่างของ คณะรัฐมนตรี	ร่างของ คณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎร	ร่างของ สภาผู้แทนราษฎร	ร่างของ คณะกรรมการสิทธิการ วิสามัญวุฒิสภา
มาตรา ๑๙ ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมรักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้ ผู้รับสนองบรมราชโองการ ..... นายกรัฐมนตรี"	มาตรา ๑๙ ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมประธานศาลฎีกา รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ...."	มาตรา ๒๐ ให้ประธานศาล ฎีการักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ...."	มาตรา ๒๐ ให้ประธานศาล ฎีกาช่วยรัฐมนตรีรักษาการตาม พระราชบัญญัตินี้ ...."

ร่างของ วุฒิสภา	ร่างของ กรรมาธิการร่วม วุฒิสภา - ส.ส.	พระราชบัญญัติ
มาตรา ๒๑ ให้นายกรัฐมนตรี รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ....."	มาตรา ๒๑ ให้นายกรัฐมนตรี รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ....."	มาตรา ๒๑ ให้นายกรัฐมนตรี รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้รับสนองบรมราชโองการ ชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี"

บทที่ 5

บทวิเคราะห์

โดยที่มาตรา 248 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่าง ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น โดยให้ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาดังกล่าวเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น จึงมีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดรายละเอียดให้เป็นไปตามมาตรา 248 ดังกล่าว

จากการศึกษาในบทที่ผ่านมาคือในบทที่ 3 และบทที่ 4 จะเห็นได้ว่าในฝ่ายบริหารนั้นมีการร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวถึง 3 ร่างด้วยกัน โดยร่างแรกเป็นร่างของกระทรวงยุติธรรม ร่างที่สองเป็นร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และร่างสุดท้ายเป็นร่างซึ่งกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกันจัดทำ ส่วนฝ่ายนิติบัญญัติก็มีการร่างและแก้ไขเพิ่มเติมดังปรากฏในตารางเปรียบเทียบจนกระทั่งออกมาเป็นกฎหมายรวม 3 ร่างด้วยกัน ก่อนที่จะเป็นพระราชบัญญัติ

ข้อแตกต่างสำหรับทั้ง 3 ร่างที่จัดทำโดยฝ่ายบริหารนั้น ได้แยกไว้ในสรุปสาระสำคัญของแต่ละร่างแล้ว 3 ประการ คือ ข้อแตกต่างทางด้านอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และหน่วยธุรการของคณะกรรมการ

1. ข้อแตกต่างทางด้านโครงสร้างของคณะกรรมการ เนื่องจากมาตรา 248 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540⁶ ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานศาลอื่นเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ดังนั้น ในส่วนของคณะกรรมการโดยตำแหน่งจึงไม่มีข้อแตกต่างกันในร่างทั้ง 3 ฉบับ เว้นแต่ในร่างที่ 2 ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในกรณีที่ยังมิได้มีการกำหนดตำแหน่งประธานศาลทหาร ให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในฐานะประธานศาลอื่นจนกว่าจะมีการกำหนดตำแหน่งประธานศาลทหาร ซึ่งกรณีดังกล่าวเมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญ มาตรา 248 แล้ว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติต่าง ๆ ของ

⁶ มาตรา 248 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรมศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐธรรมนูญได้แยกศาลอื่นออกจากศาลที่มีอยู่แล้วตามรัฐธรรมนูญ คือ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และ ศาลทหาร ดังนั้น คำว่า ศาลอื่น ในมาตรา 248 จึงไม่รวมถึงศาลทหาร แต่จะหมายความถึงศาลที่มีการจัดตั้งขึ้นใหม่ นอกเหนือจากศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร ดังนั้น การกำหนดในบทเฉพาะกาลให้หัวหน้าสำนักตุลาการทหารเป็นกรรมการโดยตำแหน่งจึงเป็นการกำหนดที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

ในส่วนของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้น แม้รัฐธรรมนูญจะมีได้กำหนด “คุณสมบัติ” ไว้ว่า จะต้องเป็นบุคคลประเภทใด แต่ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่าจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ทางด้านนิติศาสตร์และเป็นบุคคล “ภายนอกศาล” ทั้งหลายเหล่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นกลางในคณะกรรมการนั่นเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาร่างของกระทรวงยุติธรรม จะเห็นว่า มี “คนนอก” 2 คน คือ อาจารย์มหาวิทยาลัย 1 คน และสามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา 1 คน (ซึ่งแม้จะเป็น “คนนอก” แต่ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่าเป็นคนนอกที่ “อยู่กับ” กระทรวงยุติธรรม) ในขณะที่ร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น มีคนนอกเพียงคนเดียว คือ อาจารย์มหาวิทยาลัย ส่วนร่างสุดท้ายก็มีคนนอกคนเดียวเช่นกัน แต่ระบุไว้ชัดเจนว่า เป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีใช้เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ซึ่งกรณีดังกล่าวเมื่อพิจารณาจากรัฐธรรมนูญและร่างทั้ง 3 แล้ว จะเห็นได้ว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติให้มี “ผู้แทน” จากศาลทหารเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ดังนั้น การกำหนดให้มีผู้แทนจากศาลทหารเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจึงเป็นสิ่งที่สมควรอย่างยิ่ง แต่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกิน 3 คนนั้น สมควรอย่างยิ่งที่จะมาจาก “ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีใช้เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล” ดังที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา 5 ของร่างสุดท้ายทั้ง 3 คน ทั้งนี้ เพื่อมิให้องค์ประกอบของคณะกรรมการ “หนัก” ไปทางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจนเกินไป รวมทั้งยังเป็นการ “ถ่วงดุล” โดยบุคคลภายนอกองค์กรอีกด้วย

วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งเกิดข้อแตกต่างกันในระหว่างร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ร่าง กล่าวคือ ร่างของกระทรวงยุติธรรม และร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ต่างก็กำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ ส่วนร่างสุดท้ายนั้นกลับกำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และอาจได้รับการคัดเลือกใหม่ได้อีกโดยมิได้กำหนดไว้ว่าห้ามเกิน 2 วาระติดต่อกัน ซึ่งหมายถึงอาจได้รับการคัดเลือกใหม่ได้โดยไม่มีวาระและระยะเวลา

2. ข้อแตกต่างทางด้านอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการของร่างทั้ง 3 ร่าง แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

อำนาจหน้าที่ในการชี้ขาดปัญหาเขตอำนาจศาลซึ่งเกิดขึ้นก่อนศาลมีคำพิพากษาคดี กับอำนาจหน้าที่ในการชี้ขาดกรณีศาลหลายศาลมีคำพิพากษาในเรื่องเดียวกันขัดแย้งกันซึ่งเกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำพิพากษาคดีแล้ว

ในส่วนที่เกี่ยวกับการชี้ขาดปัญหาเขตอำนาจศาลนั้น แม้กระบวนการและขั้นตอนปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งรายละเอียดบางประการในร่างทั้ง 3 ร่างจะแตกต่างกันไปบ้าง แต่ก็อยู่ในระดับที่ “ยอมรับ” ได้ว่าร่างทั้ง 3 ร่างนั้น “เข้าใจ” อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

ส่วนที่เป็นปัญหา คือ กรณีปัญหาคำพิพากษาขัดแย้งกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาร่างของกระทรวงยุติธรรมแล้ว จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัยในกรณีที่มีคำพิพากษาของศาลขัดแย้งกันว่าควรจะยึดถือตามคำพิพากษาของศาลใด ในขณะที่ร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ ส่วนร่างสุดท้ายนั้นน่าจะเป็นการ “ประนีประนอม” คือ ให้คงเรื่องกรณีปัญหาคำพิพากษาขัดแย้งกันเอาไว้ โดยให้กรรมการมีหน้าที่ “กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าว” ซึ่งแตกต่างจากร่างเดิมของกระทรวงยุติธรรม จึงให้กรรมการมีหน้าที่ “วินิจฉัยว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลใด”

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทแรกๆ ว่า แนวคิดในการมีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลนั้น มาจากการมี “ระบบศาลคู่” ซึ่งประเทศฝรั่งเศสนั้นนับได้ว่าเป็นประเทศต้นแบบของระบบศาลคู่และได้วางกลไกในการแก้ไขปัญหาอันอาจเกิดจากระบบศาลคู่เอาไว้ คือ การจัดตั้งศาลคดีขัดกัน (Tribunal des conflits) ขึ้นมา

ศาลคดีขัดกันของฝรั่งเศสเกิดขึ้นมาในปี ค.ศ. 1848 (พ.ศ. 2391) จากวันนั้นถึงวันนี้ ศาลคดีขัดกันได้วินิจฉัยเรื่องต่างๆ ไข่มากมาย ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2542 หากเราต้องการ “จัดตั้ง” องค์กรหนึ่งขึ้นมา “ตามแบบ” ของต่างประเทศซึ่งมีมากกว่า 150 ปีแล้ว จึงสมควรที่จะทำการศึกษาดูถึงประสบการณ์ของต่างประเทศเพื่อนำมาเป็น “ทางลัด” ในการจัดตั้งองค์กรของเรา

ข้อสังเกตประการแรก คือ ศาลคดีขัดกันนั้นมี “สถานะ” และ “ชื่อ” เป็น “ศาล” ตั้งแต่เริ่มต้นจัดตั้ง และมีความมุ่งหมายในการจัดตั้งเพื่อ “แก้ปัญหา” ในระบบศาลคู่ คือ ปัญหาระหว่างศาลยุติธรรมและศาลปกครองเท่านั้น ดังนั้น โครงสร้างของศาลคดีขัดกันจึงประกอบด้วย “คนใน” ของทั้ง 2 ศาล โดยมี “คนนอก” เพียงคนเดียว คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน แต่ก็ยังเป็นประเพณีปฏิบัติต่อเนื่องกันมาตั้งแต่เดิมว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมซึ่งเป็นประธานศาลคดีขัดกันโดยตำแหน่งจะไม่ไปร่วมประชุมกับศาลคดีขัดกัน เว้นแต่ในกรณีที่ที่ประชุมมีความเห็นเป็นสองฝ่ายและแต่ละฝ่ายต่างก็มีคะแนนเสียงเท่ากัน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงจะไปร่วมประชุมเพื่อออกเสียงชี้ขาด จึงทำให้ศาลคดีขัดกันเป็น “ศาลภายใน” ที่ตั้งขึ้นเพื่อยุติข้อพิพาทของศาลทั้ง 2 โดยแท้จริง

ข้อสังเกตประการต่อมา คือ ปัญหาการขัดกันแห่งคำพิพากษา ในระหว่างปี ค.ศ. 1983-1992 ศาลคดีขัดกันมีคำวินิจฉัยในคดี 458 คดี ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นคดีเรื่องเขตอำนาจศาล มีเพียง 8 คดีเท่านั้นที่เป็นคดีเกี่ยวกับการขัดกันแห่งคำพิพากษา จากตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในรอบ 10 ปีมีคดีที่เกี่ยวกับการขัดกันแห่งคำพิพากษา 8 คดี ซึ่งแสดงให้เห็นถึง “ความจำเป็น” ที่ศาลคดีขัดกันจะ

ต้องมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีในส่วนดังกล่าว เพราะมิฉะนั้นหากเกิดการขัดกันแห่งคำพิพากษาขึ้น ผลที่ตามมาอาจทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกปฏิเสธความยุติธรรมได้

เมื่อนำข้อสังเกตทั้ง 2 ประการ ซึ่งมีที่มาจาก “ประสบการณ์” ของต่างประเทศมาพิจารณาเทียบเคียงกับของไทย จะเห็นได้ว่า แม้เราจะสร้างองค์กรดังกล่าวขึ้นหลังจากที่ประเทศอื่นเขาสร้างไปแล้วกว่าร้อยปี แต่เราก็มิได้พิจารณาวิเคราะห์อย่างละเอียด เริ่มตั้งแต่การที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็น “คณะกรรมการ” แทนที่จะให้เป็น “ศาล” ซึ่งเป็นผลตามมาว่า คณะกรรมการไม่อาจวินิจฉัยชี้ขาด “คำพิพากษา” ได้ว่า คำพิพากษาของศาลใดเป็นคำพิพากษาที่ “ถูกต้อง” ดังนั้น จึงต้อง “เสี่ยง” ไปใช้วิธีให้กรรมการ “กำหนดแนวทางการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล” แทนที่ “วินิจฉัยว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลใด” ซึ่งผลของการกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวก็จะเป็นปัญหาต่อไปในเวลาข้างหน้าว่าจะ “สูงกว่า” คำพิพากษาของศาลหรือไม่ หรือการที่รัฐธรรมนูญใช้คำว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น” ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อสงสัยได้ว่า รัฐธรรมนูญให้อำนาจเฉพาะการพิจารณาเรื่องอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลโดยไม่รวมถึงอำนาจหน้าที่ชี้ขาดข้อขัดแย้งแห่งคำพิพากษาด้วยหรือไม่

3. ข้อแตกต่างทางด้านหน่วยธุรการของคณะกรรมการ ข้อแตกต่างนี้นับว่าเป็น “เรื่องใหญ่” มากสำหรับสังคมไทยใน “บางกลุ่ม” ดังมีตัวอย่างที่เห็นชัดที่สุดกับความพยายามที่จะได้ทำหน้าที่หน่วยธุรการของศาลปกครอง ระหว่างกระทรวงยุติธรรมและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อมองย้อนกลับไปดูของประเทศฝรั่งเศส จะเห็นได้ว่า ศาลคดีขัดกันมีสถานที่ทำงานอยู่ในอาคารของสภาแห่งรัฐ (ศาลปกครองสูงสุด) โดยมีเลขาธิการศาลคดีขัดกันซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจากเลขานุการแผนกคดีปกครองของสภาแห่งรัฐทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาสำนักงานศาลคดีขัดกัน กรณีดังกล่าวไม่เป็นเรื่องใหญ่สำหรับศาลยุติธรรมและศาลปกครอง เพราะในระบบการทำงานนั้น มีผู้พิพากษามาจากทั้ง 2 ฝ่ายด้วยจำนวนเท่า ๆ กัน มีการถ่วงดุลด้วยการตั้งผู้พิพากษาเจ้าของคดี (rapporteur) และผู้พิพากษาผู้รับผิดชอบคดี (Commissaire des gouvernement) โดยในคดีเดียวกันทั้ง 2 คนนี้จะได้รับการแต่งตั้งจากผู้พิพากษาที่มาจากศาลเดียวกันไม่ได้ เมื่อคนหนึ่งมาจากศาลยุติธรรม อีกคนต้องมาจากศาลปกครอง ดังนั้น ความสำคัญและความเป็นกลางในการพิจารณาคดีจึงอยู่ที่ตัวผู้พิพากษามากกว่าอยู่ที่หน่วยธุรการ

สำหรับข้อแตกต่างของร่างพระราชบัญญัติที่จัดทำโดยฝ่ายนิติบัญญัตินั้น จะเห็นได้จากตารางเปรียบเทียบที่ปรากฏในบทที่ 4 โดยในชั้นการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรนั้น มีการแก้ไขในหลักใหญ่ ๆ 3 เรื่องด้วยกัน คือ

1. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในร่างมาตรา 8 ที่ปรากฏในร่างของฝ่ายบริหารให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอาจได้รับการคัดเลือกใหม่ได้อีก ซึ่งคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรก็ได้มีมติให้ตัดออก

2. มีการเพิ่มร่างมาตราเกี่ยวกับกระบวนการวิธีพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา 15 ของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร) และเพิ่มร่างมาตราเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการฯ (ร่างมาตรา 16 ของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร)

3. มีการแก้ผู้รักษาการตามกฎหมายจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มาเป็น ประธานศาลฎีกา โดยมีเหตุผลในการแก้ คือ เมื่อพิจารณากฎหมายหลายฉบับ เช่น ร่างกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ที่ให้ประธานศาลปกครองเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2542 ที่ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย ประกอบด้วย มาตรา 248 แห่งรัฐธรรมนูญที่ให้ประธานศาลฎีกาเป็นประธานคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ดังนั้น จึงสมควรให้ประธานศาลฎีกาซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการฯ เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย

ส่วนในชั้นการพิจารณาของวุฒิสภานั้น มีการแก้ไขหลักใหญ่ ๆ อีก 3 ประการ นอกเหนือไปจากที่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไข คือ

(1) ตัด มาตรา 6 (3) ซึ่งเป็นเรื่องคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะต้องไม่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินประจำออก เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านกฎหมายที่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ สามารถเข้ามาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการฯ ได้

(2) เพิ่ม มาตรา 12 วรรค 2 เข้าไปเพื่อให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลสามารถพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่เมื่อมีการนำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครองและศาลยุติธรรม แล้วศาลต่างก็ไม่รับฟ้อง โดยอ้างว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของตนได้

(3) แก้ไขผู้รักษาการตามกฎหมายจากประธานศาลฎีกามาเป็นนายกรัฐมนตรีโดยมีเหตุผลว่าเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับรัฐสภาจึงสมควรให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการ

ร่างกฎหมายแต่ละฉบับนั้น กว่าจะผ่านการพิจารณาจากทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติมาได้ก็จะต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรและถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปหลายครั้ง บางครั้งอาจจะเป็นการแก้ไขรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งไม่สำคัญ แต่บางครั้งก็จะเป็นการแก้ไขที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการหรือสาระสำคัญของกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถคาดเดาได้ว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นจะกระทบกับสิ่งใดบ้างเมื่อกฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ ดังนั้น หากผู้เขียนสามารถออกความเห็นในเรื่องดังกล่าวได้ ก็คงเสนอความเห็นว่าการจัดทำกฎหมายที่ตีนั้นอาจเกิดขึ้นได้หากฝ่ายบริหารผู้ยกร่างทำการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายที่มีอยู่แล้วหรือกฎหมายใกล้เคียง หรือจากกฎหมายของต่างประเทศให้ละเอียด พร้อมทั้งทำคำอธิบายประกอบเหตุผลในการร่างกฎหมายรายมาตราเอาไว้ เมื่อร่างกฎหมายพร้อมคำอธิบายประกอบเหตุผลรายมาตราเข้าสู่การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติก็จะทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติสามารถพิจารณาร่างกฎหมายนั้นได้อย่างเป็นระบบและหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมก็ต้องสอดคล้องกับของเดิม และจะต้องมีคำอธิบายถึงเหตุผลในการแก้ไข วิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการหนึ่งที่สมควรนำมาปรับใช้ในกระบวนการจัดทำกฎหมายของไทย เพราะจะทำให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงแต่ละขั้นตอนของการจัดทำกฎหมายแต่ละฉบับ ซึ่งหากในวันข้างหน้าเมื่อกฎหมายเกิด “ปัญหา” ขึ้นจะได้ทราบว่า “ปัญหา” ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการ “สร้าง” ของฝ่ายใด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ชาญชัย แสวงศักดิ์. ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง. สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2540.

อิสสระ นิตินันท์ประกาศ. เรียนรู้เรื่องศาลปกครองอย่างคนธรรมดา. สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2540.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. วารสารกฎหมายปกครอง, เล่ม 15 ธันวาคม 2539 ตอน 3, พ.ศ. 2539

ภาษาฝรั่งเศส

Serge PETIT. Le Tribunal des conflits. Que SAIS-JE ? No. 2866, P.U.F., Paris, 1994.

สถาบันนโยบายศึกษา

Institute of Public Policy Studies (IPPS)

.....

ความเป็นมา

สถาบันนโยบายศึกษา (Institute of Public Policy Studies) เป็นองค์กรอิสระที่ดำเนินงานภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา (Foundation for the Promotion of Public Policy Studies) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราด อเดนาวร์ (Konrad Adenauer Foundation) แห่งประเทศสาธารณรัฐเยอรมัน นับแต่ก่อตั้งในปี 2528 จนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

สถาบันนโยบายศึกษา เป็นองค์กรเอกชนที่ดำเนินกิจกรรมโดยไม่มุ่งหวังผลกำไร มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอนโยบายสาธารณะ และดำเนินการศึกษาวิจัย เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมนับตั้งแต่ที่ได้จัดตั้งในปี พ.ศ. 2528 ด้วยการสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราด อเดนาวร์ สถาบันนโยบายศึกษาได้จัดทำโครงการต่างๆ ในด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายนิติบัญญัติ และการให้การศึกษาทางการเมืองแก่สาธารณชน โดยร่วมมือกับสถาบันภายในประเทศและต่างประเทศหลายแห่ง ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อกำหนดประเด็นปัญหาสำคัญในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในสังคมประชาธิปไตย และสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในประเด็นปัญหาเหล่านี้ เพื่อเผยแพร่ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเสนอทางเลือกเชิงนโยบาย
2. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านนโยบายและความร่วมมือระหว่างนักวิชาการ สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสถาบันตัวแทนต่างๆ (อาทิ สมาจังหวัด สมาหอการค้า) ข้าราชการ สื่อมวลชน และองค์กรสาธารณะทั่วไป
3. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสถาบันตัวแทนประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายในทุกๆ ระดับ
4. เพื่อการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมนโยบายสาธารณะ และสนับสนุนการศึกษาทางการเมืองในเรื่องนิติบัญญัติ และการบริหาร ตลอดจนถึงแง่มุมอื่นๆ ของสังคมประชาธิปไตย
5. เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความชำนาญในกิจการนิติบัญญัติและการบริหาร ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทยและประเทศต่างๆ

กิจกรรม

สถาบันนโยบายศึกษา มีการดำเนินงานในรูปการจัดกิจกรรม 4 รูปแบบใหญ่ คือ

1. **การจัดสัมมนาและฝึกอบรม** เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น และถกเถียงระหว่างกลุ่มตัวแทนต่างๆ ของสังคม ต่อประเด็นนโยบายสาธารณะที่สำคัญๆ ของรัฐบาลที่มีผล

กระทบต่อประชาชนโดยรวม อีกทั้งยังเป็นเวทีในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสถาบันรัฐสภา และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ของสังคม

สถาบันฯ ถือเป็นหน้าที่ที่จะให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยผ่านทางการจัดสัมมนา ดังนั้น ผู้เข้าร่วมการสัมมนาของทางสถาบันฯ จะไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

2. **วิจัย** สถาบันนโยบายศึกษา ได้ให้การสนับสนุนแก่นักวิชาการ และนักวิจัย ในการศึกษาวิจัยเชิงนโยบายในเรื่องต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อสาธารณชน ผลงานสำคัญๆ ที่ผ่านมา อาทิเช่น การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น การปฏิรูปการเมือง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ ซึ่งผลของงานวิจัยดังกล่าวได้มีส่วนสำคัญยิ่งในการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาทางการเมืองของประเทศ

3. **สิ่งพิมพ์** สถาบันนโยบายศึกษา ได้ทำจดหมายข่าวรายเดือนเป็นประจำตั้งแต่ “ผู้แทนราษฎร” ในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งในต้นปี พ.ศ. 2533 ได้เปลี่ยนเป็น “จดหมายข่าวปฏิรูปการเมือง” และ ปัจจุบัน คือ จดหมายข่าว “ปฏิรูปการเมือง-กระจายอำนาจ” เนื้อหาสาระของจดหมายข่าวของสถาบันฯ คือ การนำเสนอการเปลี่ยนแปลงด้านการบริหารและกฎหมาย การกระจายอำนาจ และการปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังจัดพิมพ์หนังสือ เอกสารนโยบาย เอกสารข้อมูล เอกสารวิจัย เอกสารสัมมนาต่างๆ อีกมากมายเป็นประจำทุกปี

สิ่งพิมพ์เหล่านี้ได้ถูกแจกจ่ายให้กับสมาชิกรัฐสภา พรรคการเมือง หน่วยงานภาครัฐ กลุ่มองค์กรประชาสังคม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

4. **สื่อการศึกษา** สถาบันนโยบายศึกษา ได้จัดทำสื่อในหลายรูปแบบเพื่อเป็นสื่อให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนได้มากขึ้น

- โครงการศึกษานโยบายสาธารณะทางวิทยุ ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท. เอ.เอ็ม. 1494 เป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทุกวันเสาร์ ซึ่งออกอากาศระหว่างเวลา 17.00 - 18.00 น. โดยผู้ดำเนินรายการคือ ศ.ดร.สมศักดิ์ ชูโต และคุณอำนาจ สอนอัมสาตร์ ผลผลิตของรายการวิทยุ ได้ถูกรวบรวมบันทึกไว้เป็นเทปคาสเซต จัดตั้งเป็น “ธนาคารเสียง”

- ธนาคารเสียง (Voice Bank) เป็นการรวบรวมข้อมูลเสียงของบุคคลต่างๆ ในหัวข้อที่น่าสนใจไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นคว้า อ้างอิง ข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นหลักฐานชั้นต้นทางประวัติศาสตร์ที่จะเป็นประโยชน์ยิ่งในการก่อตั้งห้องสมุดเสียง ธนาคารเสียงแบ่งออกเป็น 16 ภาค ได้แก่ 1. สถาบันพระมหากษัตริย์ 2. การเมืองต่างประเทศ 3. องค์กรระหว่างประเทศ 4. ราชการ 5. เศรษฐกิจ 6. การเกษตร และประมง 7. การท่องเที่ยว และการส่งออก 8. สังคม 9. สิ่งแวดล้อม 10. กรุงเทพมหานคร 11. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 12. การศึกษา 13. ศิลปะ 14. ศาสนา 15. กีฬา 16. ทั่วไป

- โครงการวิดีโอทัศน์ สถาบันนโยบายศึกษา ได้ผลิตรายการวิดีโอเทปเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับระบบรัฐสภาและกิจกรรม ประวัติการเมืองไทย ประเด็นนโยบายสาธารณะ และ

การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และในระหว่างปี พ.ศ. 2535 - 2537 สถาบันนโยบายศึกษา เป็นผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ชุด “**สู่สังคมประชาธิปไตย**” และ “**สังคมสีมิตี**” ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 11 และได้บันทึกไว้เป็นเทปวีดิทัศน์เพื่อแจกจ่ายให้แก่ผู้สนใจใช้เป็นสื่อเสริมการเรียนการสอน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในปัญหาสาธารณะต่างๆ

- **ปฏิทินประวัติศาสตร์ทางการเมืองและเกมการเมือง เช่น เกมวงเวียนประชาธิปไตย ทางการเมือง** เป็นผลงานของสถาบันนโยบายศึกษา ในการสร้างสรรค์มิติใหม่ในการให้ความรู้ทางการเมือง วัสดุเหล่านี้ถูกแจกจ่ายให้กับโรงเรียนท้องถิ่นทั่วประเทศโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

- **โฮมเพจ** ของสถาบันนโยบายศึกษาเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นำเสนอจดหมายข่าวรายเดือน บทความเด่น รายการวิทยุบางตอน ผลงานในอดีตที่ท่านผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถเข้าชมได้โดยผ่านเว็บไซต์ <http://www.fpps.or.th/ipps.htm> ; e-mail address : ipps@ksc.th.com

.....

สนใจสมัครเป็นสมาชิกเพื่อรับจดหมายข่าว และส่วนลดราคาสิ่งพิมพ์และสื่อต่างๆ ของสถาบันนโยบายศึกษา (IPPS) ได้ที่ 99/146 ซอยหมู่บ้านงามวงศ์วาน ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 941 1832-3 โทรสาร 941 1834 (ค่าสมาชิก 100 บาทต่อปี)

.....

สิ่งพิมพ์สถาบันนโยบายศึกษา

สยามสู่ศตวรรษที่ 21 (พิมพ์ครั้งที่ 2 2537) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	50	บาท
บริษัท การบินไทย จำกัด (2537) บัณฑิต จันทรโรจนกิจ	120	บาท
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (2537) บัณฑิต จันทรโรจนกิจ, กัลยา อุดมวิทิต วิมลรัตน์ สุขเจริญ	80	บาท
โครงการทางด่วนพิเศษขั้นที่สอง (2537) วิมลรัตน์ สุขเจริญ	50	บาท
งบประมาณจังหวัด (2537) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	60	บาท
สภาตำบล (2537) ตระกูล มีชัย	150	บาท
กระบวนการทัศน์ใหม่ในการศึกษารัฐและสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 2 2538) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	40	บาท
การปฏิรูปทางการเมือง (2538) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	20	บาท
การกระจายอำนาจ (2538) ตระกูล มีชัย	100	บาท
Policies of Thai Political Parties in the 1995 General Election (1995) <i>Kiratipong Naewmalee, Nattaya Kuanrak, Prachak Kongkirati, Win Phromphaet</i> (Translated and edited by Santhad Atthaseree, David Peters, Parichart Chotiya)	50	บาท
ผ่านทางตันการเมืองไทย (2538) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	20	บาท
เทศบาลในบริบทการกระจายอำนาจแห่งยุคสมัย (2538) ชัยอนันต์ สมุทวณิช ปาริชาติ โชติยะ บรรณาธิการ	180	บาท
วัฒนธรรมการเมืองและการปฏิรูป (2539) วิชัย ตันศิริ	50	บาท

อนาคตการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2 2539) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	50	บาท
ท้องถิ่นนิยมและภูมิภาคนิยมในสังคมไทย (2539) เสาวลักษณ์ สุขวิรัช	25	บาท
สื่อมวลชนไทยกับการผลักดันนโยบาย (2539) Policy Advocacy and the Media in Thailand ดันแคน แมคคาร์โก (Duncan McCargo) รมย์มาศ โบว์รา (Ramaimas Bowra)	50	บาท
ไตรลักษณ์รัฐกับการเมืองไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2 2540) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	150	บาท
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง (2540) อัษฎางค์ ปาณิกบุตร	80	บาท
แนวทางการยกเครื่องรัฐสภาไทย (2540) จรัล ดิษฐาอภิชัย	80	บาท
รัฐธรรมนูญประเทศตะวันตกและไทย : กรณีศึกษาทางประวัติศาสตร์และกฎหมาย พิมพ์ครั้งที่ 2 (2540) วิชัย ตันศิริ	80	บาท
ขอดเกล้ารัฐธรรมนูญไทย (2540) เชาวนะ ไตรมาศ	35	บาท
พรรคการเมืองไทย : ภูมิหลังทางโครงสร้าง-หน้าที่ และพัฒนาการทางสถาบัน (2540) เชาวนะ ไตรมาศ	120	บาท
ถกรัฐธรรมนูญ 2540 (2540) นันทวัฒน์ บรมานันท์	300	บาท
ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่นสำหรับเยาวชน พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขปรับปรุงตาม พรบ. อบจ. 2540 (2540) กীরติพงศ์ แนวมาลี, วิน พรหมแพทย์ แก้ไขปรับปรุงตาม พรบ. อบจ. 2540 โดย สนิท จรอนันต์	50	บาท
Thai Constitutions in Brief (1997) Parichart Siwaraksa, Chaowana Traimas Ratha Vayagool	50	บาท

รัฐมนตรีพันธุ์ใหม่ : บริหารงานบ้านเมืองอย่างไรให้ถูกใจประชาชน (2541) เชาวนะ ไตรมาศ	50	บาท
เปรียบเทียบนโยบาย 4 รัฐบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2 2541) ปาริชาติ ศิวัชรักษ์	60	บาท
กรอบนโยบายแม่บทของพรรคการเมืองไทยยุคใหม่ (2541) เชาวนะ ไตรมาศ	50	บาท
100 ปี แห่งการปฏิรูประบระชาการ วิวัฒนาการของอำนาจรัฐ และอำนาจการเมือง (พิมพ์ครั้งที่ 3 2541) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	180	บาท
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส : ข้อคิดเพื่อการปรับปรุงกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไทย (2541) นันทวัฒน์ บรมานันท์	160	บาท
บทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญกับการปฏิรูปการเมือง (2541) นันทวัฒน์ บรมานันท์	60	บาท
ปฏิรูปประเทศไทย...จากวิกฤตสู่สหัสวรรษใหม่ (2541) วุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์	20	บาท
มาตรการทางกฎหมาย ในการเสริมสร้างเสถียรภาพรัฐบาล (2541) มานิตย์ จุมปา	60	บาท
ทฤษฎีใหม่ : มิติที่ยิ่งใหญ่ทางความคิด (2541) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	70	บาท
ข้อมูลพื้นฐาน 66 ปี ประชาธิปไตยไทย (2541) เชาวนะ ไตรมาศ	150	บาท
ศักยภาพทางการคลังของ อบต. (2541) จรัส สุวรรณมาลา	130	บาท
ประชารัฐกับการเปลี่ยนแปลง (2541) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	130	บาท
Portfolio Government และ Multiple Legislative Processes ข้อเสนอในการออกแบบระบบการเมืองและการบริหารใหม่ (2542) ชัยอนันต์ สมุทวณิช	20	บาท
ข้าแหละ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ (2542) วุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์	-	บาท

แปรรูปรัฐวิสาหกิจอย่างไร...โดยไม่ต้องขายชาติ (2542) วุฒิพงษ์ เปรียบจริยวัฒน์	-	บาท
การเลือกตั้งและพรรคการเมือง : บทเรียนจากเยอรมัน (2542) บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ	120	บาท
การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง (2542) เชาวนะ ไตรมาศ	50	บาท
บทบาทใหม่ของราชการไทย : ในบริบทของรัฐธรรมนูญปัจจุบัน New Role of Thai Bureaucratic System : In the Context of Constitution (2542) เชาวนะ ไตรมาศ	50	บาท
องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล (2542) นันทวัฒน์ บรมานันท์	80	บาท

.....

สื่อความรู้ทางการเมืองของสถาบันนโยบายศึกษา

วงเวียนประชาธิปไตย	80	บาท
แผนที่เส้นทางประชาชน-ถนนประชาธิปไตย	25	บาท
Road of Democracy Map	40	บาท
ไฟการเมือง	100	บาท
เกมการเมือง (Political Monopoly)	200	บาท
ปฏิทินรัฐธรรมนูญไทย 2475-2540	25	บาท

สนใจกรุณาติดต่อ : สถาบันนโยบายศึกษา 99/14 ซอยหมู่บ้านงามวงศ์วาน ถนนงามวงศ์วาน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 941-1832-3 โทรสาร 941-1834, E-mail: ipps@ksc.th.com

.....

ประวัติผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์

การศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาเอก ด้านกฎหมายปกครอง มหาวิทยาลัยปารีส 2 ประเทศฝรั่งเศส

ตำแหน่ง

- รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าที่การงานในปัจจุบัน

- ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการศึกษากฎหมายฝรั่งเศส คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ที่ปรึกษากฎหมายสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำประเทศไทย

ผลงาน

- (1) ระบบการออกเสียงแสดงประชามติ, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), พ.ศ. 2538
- (2) ถกรัฐธรรมนูญ 2540, สถาบันนโยบายศึกษา, พ.ศ. 2540
- (3) บริการสาธารณะในระบบกฎหมายปกครองฝรั่งเศส, สำนักพิมพ์นิติธรรม, พ.ศ. 2541
- (4) แนวทางในการส่งเสริมการดำเนินการขององค์กรพัฒนาเอกชน : ศึกษาเฉพาะกรณีกฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา, มูลนิธิอาเซียน, พ.ศ. 2541
- (5) กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส : ข้อคิดเพื่อการปรับปรุงกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไทย, สถาบันนโยบายศึกษา, พ.ศ. 2541
- (6) บทเฉพาะกาลกับการปฏิรูปการเมือง, สถาบันนโยบายศึกษา, พ.ศ. 2541
- (7) คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส, จัดพิมพ์โดย สภาวิจัยแห่งชาติ, พ.ศ. 2541
- (8) สาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2542, สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2542
- (9) หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ, สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. 2543

About the Book

Conflict of Jurisdiction Committee

by Assoc. Prof. Dr. Nantawat Boramanand

The 1997 Constitution mandates the establishment of the Administration Court thereby changing Thai single-court system into a dual one that separates administration cases from the justice court. Section 248 of the Constitution therefore requires a new organization, "Conflict of Jurisdiction Committee" to overrule the conflicts between courts; the justice courts, the administration court, the military court etc.

The regulation process of this "Conflict of Jurisdiction Committee" is long and controversial. Many organizations were involved and seven revisions were drafted after the considerations of six authorities; the Cabinet, the Ad-hoc Committee of the House of Representative, the House of Representative, the Ad-hoc Committee of the Senate, the Senate and finally the Joint Committee of House of Representative and Senate. The author not only comparatively reveals the changes from the first to last draft in a table form, but he also refers to the classic case of the French "Tribunal des Conflits" - a special court to overrule cases of conflict of authority between the justice and the administrative court.

In the last chapter, the author analyzed that there are 3 differences among 3 drafted versions proposed by Ministry of Justice, Office of the Council of State and the jointly draft committee assigned by the Ministry of Justice and the Office of the Council of State. He concluded that there are 3 significant changes between the administrative authorities and the regulative authorities versions that leads to the enactment of the "Tribunal des Conflits Act" promulgated on the 26th of October 1999.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้มีการจัดตั้งศาลปกครองแยกต่างหากจากศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นผลให้ระบบศาลของไทยเป็นระบบศาลคู่ อีกทั้งยังได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลปกครองและศาลยุติธรรมด้วย

กระบวนการในการจัดทำกฎหมายจัดตั้ง "องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล" นี้ เป็นขั้นตอนที่ยาวนานและมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่ง รศ.ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ ได้นำร่างกฎหมายทุกขั้นตอนมาเรียงเอาไว้ในตารางเปรียบเทียบ เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการในการจัดทำกฎหมาย และเพื่อเป็น "แบบอย่าง" หรือเป็น "ข้อเสนอ" เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้กฎหมายในวันต่อไป

องค์กรชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
ISBN 974-7215-32-2

9 789747 215328

C112
2230 80.00 บาท